

ВСЕСВЕТ

УСРР

1928
270

К.
6176

У. 4.
1956

ЗАДАЧИ й РЕБУСИ

№ 39. Підстановка літер.

1. 2. 3. 2. 4. 2. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 7. 11. 12. 7.
 11. 3. 6. 2. 13. 14. 15. 10. 16. 14. 7. 1. 7. 17.
 4. 9. 18. 19. 6. 15. 5. 8. 20. 21. 5. 7. 10. 22.
 19. 15. 4. 17. 20. 6. 23. 20. 21. 14. 15.
 5. 16. 14. 15. 5.

На місце цифр поставити літери так, щоб потім мати уривок вірша,
 Цифри ці такі:

1. 21. 6. — невеликий звір з породи гризунів.
7. 24. 9. 4. 15. — рослина.
11. 3. 15. 6. 16. 11. 3. 12. — неприємний стан чоловіка.
17. 15. 10. 2. 3. — ряд танків артистичних.
13. 5. 15. — жіноче і'мя.
11. 19. 15. 14. 18. 9. — хоробливе стискання м'язів.
8. 22. 21. 18. — міра, що разом з іншими, виходить з ужитку.

Ребус № 42.

Головоломки № 40.

- 1) Як треба написати 4 п'яток, щоб вони дали число 16?
- 2) Іхало двоє селян: в одного була бочка на 5 відер, а в другого — на 3,

Головоломка № 41.

І	І	Н	Е	Е
Л	Щ	А	Р	Ш
Н	А	■	Е	Н
Е	Т	М	К	І
Л	П	Ш	Е	В

Розрізати клітини з літерами на 6 однакових частин і потім їх скласти так, щоб можна було в них зачитати вираз, ініціали й прізвище світового революціонера.

Розв'язання завдань, уміщених у № 9 журналу „Всесвіт“.

Ребус № 32: Хай жи ве між на родин(а) я (без „и“) з мичка робітник і в і селян(е) протичка (без „ч“) пі та лу (за).

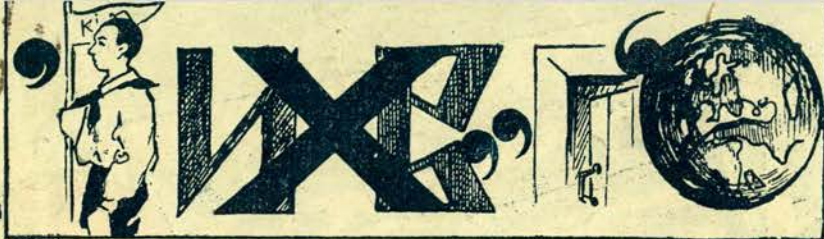
Шарада № 33: Кооперація (К-о-операці).

Завдання № 34: „З світочем науки проти брехні й тьми“.

Вірні розв'язання надіслав тільки один тов. Кулінич, І. П. (Богодухів, Харківщ., село Лозова).

Відповіді читачам.

Коліснику, Ст. (Ст. Панютино): у Вашому розв'язанні головоломки № 22 (журн. № 7) помилка: фігуру піжета на 4 частини, тоді як її треба різати

Головоломки № 40.

- 1) Як треба написати 4 п'ятки, щоб вони дали число 16?
- 2) Іхало двое селян; в одного була бочка на 5 відер, а в другого — на 3, обидві порожні. Дорого вони нашли бочку дьогтю на 8 відер. Зразу полаялися, а потім почали ділити й поділили. Як? Крім зазначених трьох бочок у них іншого посуду не було.

Відповіді читачам.

Коліснику, Ст. (Ст. Панютино): у Вашому розв'язанні головоломки № 22 (журн. № 7) помилка: фігуру ріжете на 4 частини, тоді як її треба різати тільки на трое.

Наденко, М. (Зінов'ївськ): тему при нагоді використаємо.

ФІЗКУЛЬТУРА

ТА СПОРТ

Подоріж збірної СРСР до Туреччини.

Не-що давно повернулася з Туреччини збір-на футбольна команда СРСР. Ця подоріж була дружнім візитом наших футболістів фізкуль-турникам Туреччини, що торік в-осени при-слали свою футбольну команду до Москви. Турецька команда навіть у всесвітньому маш-табі це не аби-яка сила і якщо поступиться, то не багатьом країнам, отже, цілком зрозу-міла річ, подоріж наших футболістів викликала велике зацікавлення.

Чимало уваги було звернено на добір фут-болістів збірної СРСР, що до неї кінець-кінцем вступили найкращі сили Москви, Ленін-граду й Харкова.

Футболістів було добрано гарних, але стоя-ло ще таке завдання з'єднати команду, зро-бити з видатних поодиноких гравців могутній колектив.

Тренувати-ж команду не було часу. Тому довелося обмежитися тренувочними матчами по дорозі. В Москві збірна СРСР без Харківців виграла у Москви 3:2, потім уже в повному складі розгромила Харків 7:1, і відіграла пе-

Момент гри в баскетбол.

ред од'їздом 3 матчі проти Одеси з вислїд-ками 0:1; 4:1 та 6:0.

Приїзд „більшовиків“ до Туреччини про-вабив до себе увагу всього чисто населення Туреччини, російської емігрантщини та грома-дян інших „великих“ та „малих“ держав, що живуть з турецької гостинності.

Гільки, звичайно, кожне не однаково ста-вляється до цього. Трудящі цілком щиро вітали наших гостей, дипломати ввічливо-стримано висловлювали доброзичливі фрази, а емігрант-щина злісно позирала, друга-ж частина, ко-рени, намагалися непомітно стискати руку тому, хто прийшов звідти, з нової, але все-ж такої любові Росії. Стиснути непомітно руку, ста-вати так, щоб не назирили „російські шпигу-ли“ — це було не так легко.

Перший матч було призначено в Ангорі проти збірної Ангора-Смірна. Спочатку гра в гаразд ішла в наших футболістів, але потім вони привичаїлися до незвичкої обстановки, відігравши 6 матчів, у відповідь дістали тільки один.

15 травня відбувся в Ангорі генеральний матч між збіркою СРСР та національною збірною Ангори.

Ціна окр. № 30 коп.

К.
6176.

[05 (47714X) „1925“].

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ВСЕСВІТ

№ 12

1-20 ЛИПНЯ
1925 р.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ДВОХТИЖНЕВИК

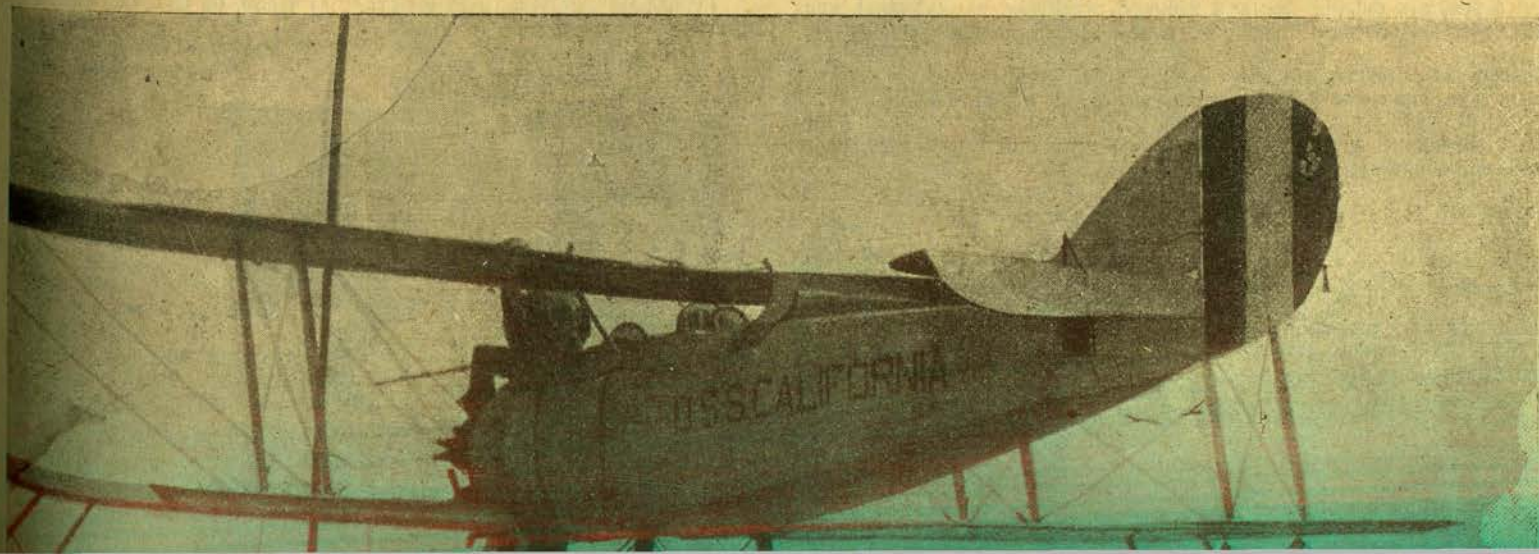
За редакцією В. БЛАКИТНОГО

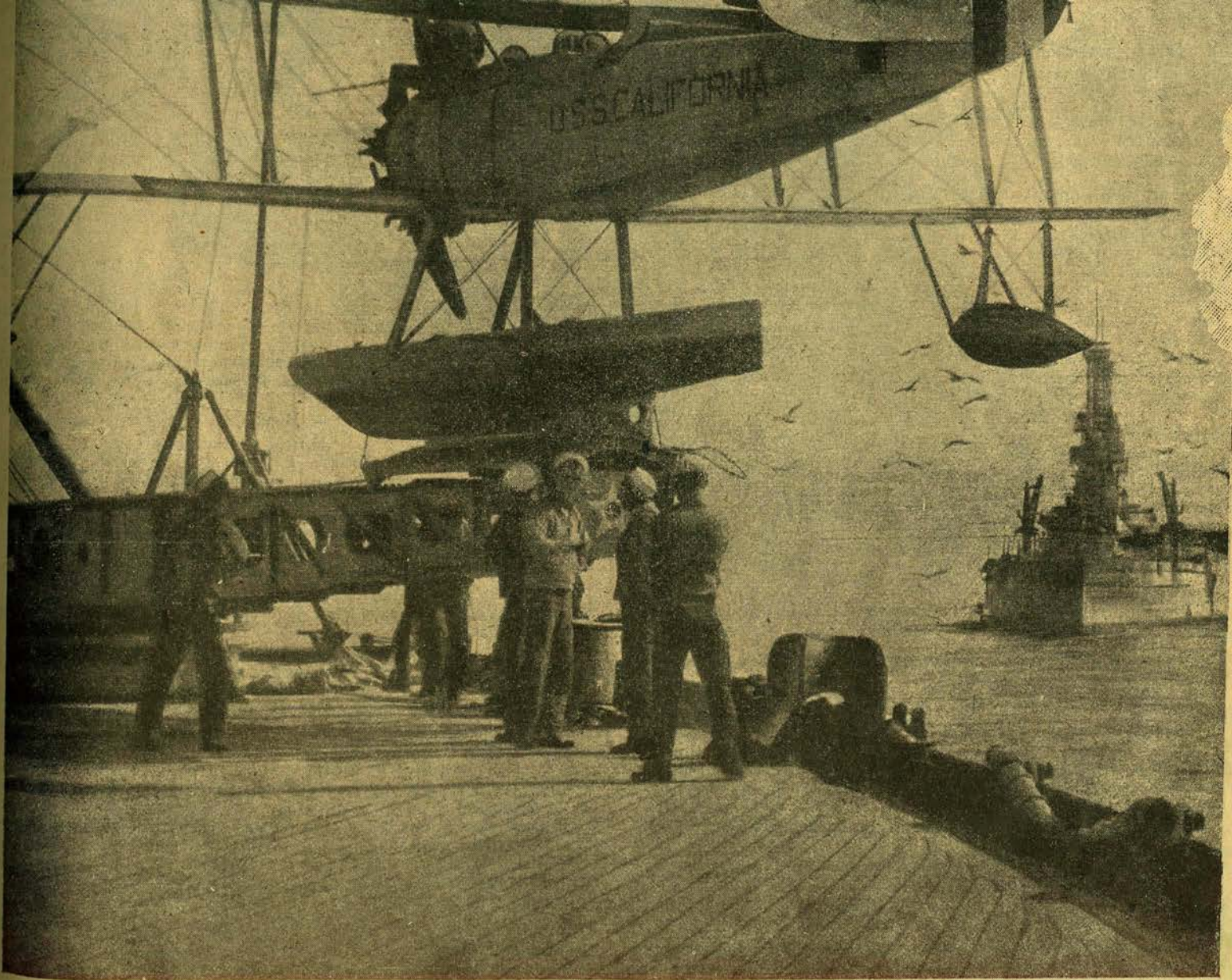
▼▼▼ РЕДАКЦІЯ: ▼▼▼
Харків, вул. Лібкнехта, № 11.

1925 р.
240 х.

ЗМІСТ ЧИСЛА: Оповідання: Майя—Громів; Гумореска: Не було-б щастя...—Сергій Чмілів; Нариси: Авіо-будівництво за кордоном—Б.;
Театр Михайличенка—І. Туркельтауб; Гіпноз в світі театру—Морган; Події у Хіні—В.; Радіо-рупор революції—П. Краснов; й инш. Обкла-
динка художника—Петрицького; Ілюстрації фотографа „Всесвіту“—А. Плахтія; Кліше цинкографії „Червоний Друк“; Метранпаж—П. Касапов.

К.
6176.

Апарат, що викидає на повітря військові аероплани, на палубі американського панцерника.

Олесь Громів.

МАЙЯ

(романтика минулого).

I.

Це, власно кажучи, якась помилка ніби-б то я родився 17 серпня 1902 року. Мені навіть дивно, що так написано в метриках. Цього ніколи не було.

Мені лише 6 років і родився я 23 квітня 1919 року. Це було тоді, коли в маленькій кімнаті Повітфінвідділу ми—8 хлопчиків, з дозволу завідуючого т. Сомова, зібралися на ініціативні комсомольські збори, а потім вже, з тієї ночі полохали ніч тривожними вигуками—спокій нової ери охороняючи.

Сьогодні 19 квітня, виходить, що через чотири дні мої іменини.

Кудись, в калейдоскопічне минуле, пролітає шість метеорних років.

Я на четвертім поверсі, на Садовій вулиці, вслухаюся в дзвінку тишу моєї кімнати й намотую пружинний жмут барвистих спогадів. Вони поховалися в минулому й уривками в'яжуться в узлики.

Іх безліч.

Є, до безглуздя, сміливі—аж дух забуває згадуючи, є—жахливі, криваві—холодок аж по спині продирає, а є—веселі, безтурботні, дитячі, наївні.

Я безперестану мотаю мій жмут і хочу на підставі пережитого збудувати щось таке, яке може й було, може не було, а може колись ще й буде.

І ось тоді, коли я думаю це, передо мною встає (чи з минулого, чи з прийдешнього) образ карокої Майї.

II.

Власно, це не образ, а силует...

Коли ранок на сході кладе перший кривавий мазок, з-за Вековських димарів випливає силует.

Ранковий вітер затуляє його ажуром туманів і я ледве помічаю, як він наближається до мене.

Це—Майя. В її руках бравнінг. Вона вупорціліться в мою голову і... раптом стріляє.

Від страшного вибуху я

Наші обличчя такі молоді, а на чолі в кожного глибокі борозди. І наших коротких чупринах, хтось наче розгубив, чужі сріблясті волосся.

Ми не знаємо наукового обґрунтування класової боротьби, ми не знаємо від чого стає революція. (Істматовська формуліровка). Нам ясно одне—треба душити контр-революцію, бо ми—революція.

І коли командир каже:

— Так хоче революція—ми знаємо, що так хонемо ми.

Хто-ж ми такі?

Ми—тіло революції, молоді, безусі, з сріблястим попільом чуприн. Звідки ми?

З темних сирих підвалів.

Революція захотіла, щоб ми стали її тілом, бо батьки наші її рух мозок.

Молоде тіло в революції—Палке, буйне...

IV.

Степом дорогою
Дорогою курва.

В куряві ми
Від японок
лять плечі, хоч
ться пить.

Майя розбу
ся й сміючись
рібає ногами
дорожній порох.

— Кинь т
так дихати
— А ти до
— Чим?
— Леген
— Ха-ха
же пр

Власно, це не образ, а силует...

Коли ранок на сході кладе перший кривавий мазок, з-за Вековських димарів випливає силует.

Ранковий вітер затуляє його ажуром туманів і я ледве помічаю, як він наближається до мене.

Це—Майя. В її руках бравнінг. Вона вупорцілиться в мою голову і... раптом стріляє.

Від страшного вибуху я прокидаюся, підбігаю до дверей балкону...

Ранок. Силуета немає. Це сон...

III.

В нашій загоні двадцять три комсомольці, а двадцять четвертим командир—партієць 1903 року.

Серед нас, наче, а ні однієї дівчини, але це помилка. Вона заховалася в галіфе, полотняну гімнастюрку, зашкарублі ботинки з обмотками, кулеметну патронну ленту, японку й бравнінг № 2364.

Нашому загоні завдання: захопити, на чім-би то не було, живим прибувшого з Польщі петлюрівського агента—пана Якушевича, а разом з ним і ядро бандитського загону.

Всього до Повітової ЧК треба привести живим вісім осіб.

Термін—чотири дні.

— Чого-ж всіх живими, а коли в сутичці кого там укокошимо.

У командира сміються очі.

— Так хоче революція.

— Хіба революція хоче, щоб ці вісім бандитів, доки ми їх піймаємо, поклали може з десяток наших.

— Коли цього хоче революція, ми мусимо віддати все, навіть і своє молоде життя.

Нам майже всім по 16—17 років,

Я вже крізь неприємному почув Майїн голос. Пани отамани, не руште, а то пристрелю, як собаку.

ва. В куряві... Від японок... лять плечі, х... ться пить. Майя розбу... ся й сміючись... рібає ногами... дорожній поро... — Кинь, т... так дихати ні... — А ти д... — Чим? — Легеням... — Ха-ха-... там в же пуд... пісок лежить.

— А ти одкашляйся й виплюнь. — Я тебе одкашляюся! Мені хочеться шарпанути Майю долонею по спині, а вона в'юном ривається й несеться серною по зелену полю.

— Мишко, на подерж винтовку.

Мить і на переріз мчу я.

Сріблясто-дзвінко лунає в степу Майїн сміє я серджусь на себе, що не можу її наздогнати й напружую останні зусилля.

Так я ще ніколи не бігав.

Груди розпирає, наче там з осередилась сотня кузнечних крил під ногами я не відчуваю шовквої зеленени.

Он де біжить Майя, а на переріз мчу я.

Вже близько.

Вона на мить зупиняється, й підсакаючи на одній нозі, здривітє витягає колючку.

Я підбігаю вже майже до неї.

Вона сміючись підстрибом одбігає вбік.

Це сердить мене й примушує гнатися далі.

Я бачу, як Майя витягає з кобура блискуучий бравнінг і чую постріл.

Мене заглушило, з голови наче хто кулаком збив кашкет, але я не зупиняючись біжу далі.

Чого-ж вона не тікає?

Майя, не мов укопана, стоїть з бравнінгом у руці й широкими очима слідкує за мною.

Я підсакаю до неї й з усього розмаху «печатаю» долонею спину.

... — Ти не поранений?..

— Ні.

— А де кашкет?

Мацаю себе за голову.

... — Немає.

Обертаюся.

... — Аж он, бач...

Ми сміючись наближаємося до нашого загону, по дорозі підіймаю кашкет. Над козирьком кругленька дірочка від Майїної кулі.

— Виходить, коли-б на волосинку нижче ти-б не жив.

— Мабуть.

Ось вже й загін.

Підходить командир, у нього сміються очі.

Він бере мого кашкета, довго розглядає його, потім насуває мені аж на самий ніс.

— Ех, ви, діти!

Загін регоче...

... Коли входили в село співали „Смело товарищі в ногу“.

Я йшов поруч з Майєю і в карих криницях очей читав тривогу.

— Майю, про що ти думаєш?

— Про дірочку в твоїм кашкеті.

Я знімаю його з голови, встромляю туди палець й одягаю знову.

Пальцем відчуваю волосся, а трішки нижче череп.

Виходить, що я міг-би й не жити.

Тоді було 23 квітня 1920 року—
те-то рік після мого комсомольського народження.

V.

Біля сільради, на ганочку ми обліпили командира.

— Так ось що, молодята. В мене певні відомості, що сьогодні вночі Якушевич з отаманами будуть гуляти на хуторі, що півтори версти звідси й там обов'язково нам їх треба заступити. Тепер як? Сьогодні о восьмій годині вечору через ліс буде їхати до Якушевича відома Ганна Кучерівна з паперами від головного повстанського штабу. По відомостям які є в мене, Якушевич Кучерівни в обличчя не знає. Це нам і слід використати...

— Ганною Кучерівною буду я.

В Маї карі іскорки в очах.

— І я думав, що Ганною Кучерівною буде Майя, але для цього ганце й гімнастюрка не потрібні.

— Товаришу командир, доручить мені одягу дістати,—визвався я.

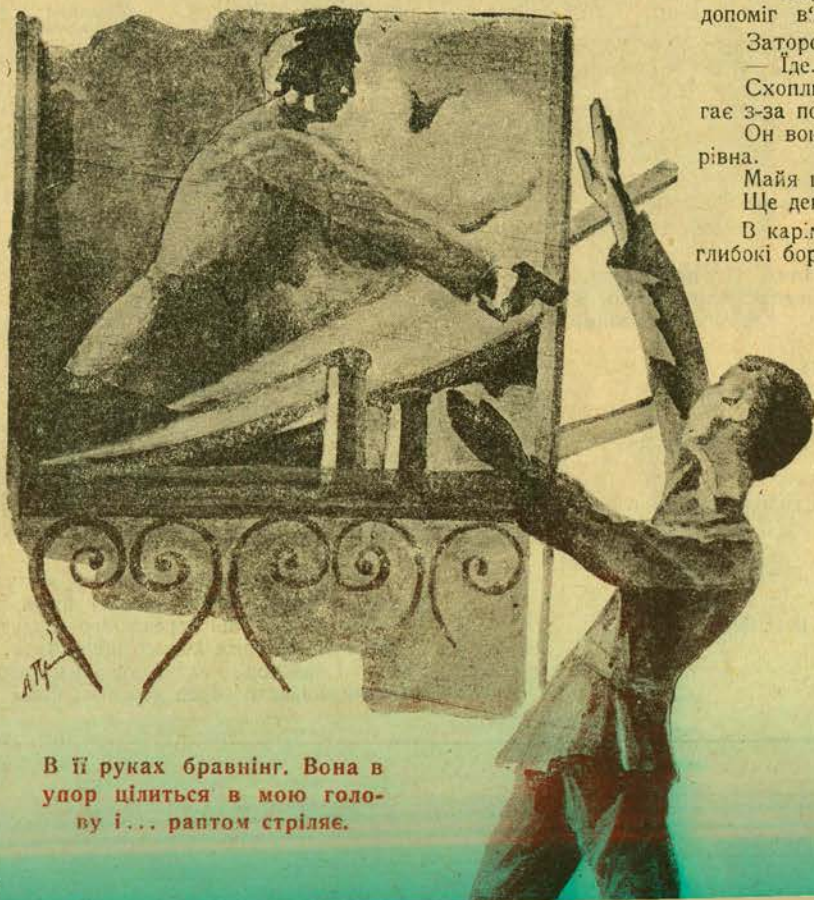
— Як?

— А ви тільки дайте дозвіл.

— Так як-же це, піти реквізувати в край?

— Ні, позичити.

— Ні, мабуть, одягу я вже сам не стану, а ти збігай лишень за головою сільради, потім через годину приходьте з Майєю до мене.

В її руках бравнінг. Вона в упор цілиться в мою голову і... раптом стріляє.

Над головою шелестом ліс—кудись тисячі радіограм розсилає...

— Майю, а як-же ти їх всіх там обкрутиш?

У Майї на обличчі тьм.

— Га, Майю, як-же це ти їх?.

— Як?.. Може... Та там вже побачимо.

— А що-ж я буду робити?

— Тебе призначено візником, ну й будеш доглядати коня.

— І тільки?

— А ти-ж що думав?

— Та думав, що й я в пригоді стану.

— Станеш, станеш...

— Ні, серйозно, Майю—що-ж я там буду робити?

— Сидітимеш на возі доки не покличу, щоб допоміг в'язати отаманів.

Заторохтіло.

— Іде...

Схоплюємося, тулимося до дуба. Майя витягає з-за поясу бравнінг...

Он вона—сама конем править—чорнява Кучерівна.

Майя цілиться, стріляє, я кидаюся до коня...

Ще декільки хвилин і ми прямуємо на хутір.

В кар'м небі Майїних очей хмарки, на чолі глибокі борозди...

VI.

— Ой і краля-ж!—шепоче Якушевич...

— Ой і краля-ж!—шепочуть отамани...

А Майя не Майя Майї немає...

— Таке золото держати при штабі, — ех, та з такою-б і проти всіх червоних дивізій не страшно!

А Майя всміхається, Майя чарує.

З рук на руки, в п'янім чаду, до отаманів. В робленім, п'янім екстазі шепоче щось про повстання, кохання.

Раптом з стаканом брудного самогону—щось заплітаючись говорить, а у відповідь—

— Слава!..— харчать п'яні отамани...

Не бачуть вони, як виліз Майя з стакану під стіл самогон.

В отаманів думка конем синьогривим.

— Ех і краля-ж!

...був...
...фе й гімнастюрка не потрібні.
...Товаришу командир, доручить
...одягу дістати,—визвався я.
— Як?
— А ви тільки дайте дозвіл.
— Так як-же це, піти реквізувати

...край?
— Ні, позичити.
— Ні, мабуть, одягу я вже сам
...стану, а ти збігай лишень за голо-
...ною сільради, потім через годину
...приходьте з Майєю до мене.

* * *

У командира сміються очі.
— Ну, молодята, гайда в дорогу. За старим дубом, що над дорогою
...станьте, та глядіть не почніть знову гратися. Коли пристрелите Кучерівну
...ти Майю сідай і прямуй на хутір. Не забудь тільки обшукати її як-слід і
...зібрати всі документи й папери. Труп заховайте в рівчаку, прикрийте
...листям, щоб не видно було. Коли прийдеш у хутір тебе зустрі-
...нуть дві дівчини. Поздоровкайся з ними. Вони питатимуть у тебе:

— Чи давно з Січі?
Відповідай
— Ні.
Вони питатимуть далі:—
— Чого козачко до нас завітала?
Відповінеш—
— „Від орлят України до батька отамана“.
Тоді вже сміливо можеш рушати до Якушевича. А тамо як хочеш сфу-
...дуй, тільки пам'ятай, що наш загін о другій годині, вночі, буде на хуторі.
...це—показав він на мене—буде твій візник. Розумієш?
— Так.

У командира в очах—молоді вогні.
— Ну рушайте.

* * *

Край дороги, за дубом, я й Майя...
Не знаю чому так хороше стало, коли поклав голову їй на коліна.
Через декільки годин вона вже не Майя, а Ганна Кучерівна.
Я дивлюся в каре небо очей, а в них одна за одною задиркуваті іс-
...пки наввипередки.
Вона зовсім не така, як була раніш.
Замість галіфе й гімнастюрки—розкішне вкраїнське вбрання й дві коси
...плечах гадюками.
— Майю, хіба ти не була стриженною?
— Була.
— А звідки в тебе коси?
— Командир приробив.
— Як?
— Та так—знайшов десь вбрання й коси, ну й приробив.
— А що, як я потягну?
— Висмикнеш „мою красу“.
— Ха-ха-ха! —покотилося лісом.
— Цить дурню!
Мовчу.

В її руках бравнінг. Вона в
упор цілиться в мою голо-
ву і... раптом стріляє.

— Ти моя?.. Ти моя чарівнице кохана?..
— Твоя орле... твоя козач... тільки так... не треба... не... треба... Ой..
...ої, не треба... коханий... ой..
І пливе щось у тумані, пірнає в безодню, зойкнуло..
— Ой... не треба-а-а!..
... Недовго була в горниці Майя...
З ганчіркою в роті, власним ремнем звязаний, лежав Якушевич під
ліжком...
А на дворі, під бузковим кущем, що за хатою я з Майєю в'язали вже
другого...
— Ще шестеро—простогнала Майя...
— Майю, пришли одного, хай почекає на возі, а я вже його тут об-
чухраю...
Раптом Майя кидається до мене, повертає обличчям до місяця й ди-
виться в очі
— Ти розумієш, що я зробила?
— Розумію.
— Так знай, що цього хоче революція. Ти-ж не сердися?..
— Ні, Майю!..
... Коли я тріснув п'яного бандита по скронях й повивав його віж-
ками, з нетрів рвалося—
— Вбий його!.. Вбий його!..
А мозок шпигало—
— Не смій, так хоче революція!..
Вже й господар лежав десь непритомним у погребі.
Коли ходив він зі мною за самогоном, тріснув я його лощнею, забрав
самогона і поніс у хату.
П'ятеро п'яних бандитів..

Майя чарує.
З рук на руки, в п'янім чаду, до
отаманів. В робленім, п'янім екстазі
шепоче щось про повстання, кохання.
Раптом з стаканом брудного са-
могону—щось заплітаючись говорить,
а у відповідь—
— Слава!.. — харчать п'яні ота-
мани...
Не бачуть вони, як вилила Майя
з стакану під стіл самогон.
В отаманів думка конем синьо-
гривим.
— Ех і краля-ж!..
А в Майї серце ось груди розірве,
Майї огидно з отаманами цілуватися..
— Вона буде мою!..
— Вона буде мою!..
У восьмеро думка плететься,—
заплітається...
А ніч зорно сміхом заливається,
в серпанках зеленуватих купається
ніч...
... В горниці з Якушеви-
чем Майя наодинці.
Крізь поцілунків палкі тільки ше-
потом по темним куткам.

Четверо біля Майї—цілують руки, шию, обличчя, а п'ятий чорний хмурий сам у кутку...

Коли вніс я пляшки з самогоном він з свого кутка поманив мене пальцем...

— Хто оця дівчина?

— А я-ж не знаю...

— А ти хто такий?

— Я, я... Іван... — наївно по дитячому...

— Звідки?

— З Рибаського хутору.

— Брешеш!..

— Я... Я... їй-богу, ось вам хрест...

— Брешеш!.. — і кинувся на мене.

Я відчував, як його пальці залізними обценьками вп'ялися в моє горло...

— Чекисти ви!..

Я вже крізь непритому почув Майїн голос

— Пани отамани, не руште, а то пристрелю, як собаку!..

Наче ві сні побачив я, як у вікнах і на порозі стали комсомольці нашого загону з наведеними на отаманів рушницями...

— „Наші вже тут“—майнула думка..

І більш нічого вже не чув я й не відчував..

Іле... Схоплюємося, тулимося до дуба Майя витягає з-за поясу бравнінг.

VII.

Коли я очунявся, біля мене на возі сиділа Майя й гладила мою гарячу голову...

— Майю, де ми?

— Вертаємо до міста.

— А бандити?

— Он всі рядочком на передньому возі перев'язані.

— Всі?

— Всі...

— І це ти сама?

— Ні—це я, ти і весь наш загін...

... Майю, а як ти змогла примусити себе віддавати своє тіло бандитам?..

— Не так... не так воно... Не бандитам, а всю себе віддала революції. В неї під очима сині тині, а в очах молоді задиркуваті іскорки...

VIII.

Одцвіли вже троянди повстань. Пелюстками червоно-кривавими потонули десь в загравах минулих боїв...

Вже квітень 1925 року...

Коли я верстаю газету, з другого поверху друкарні, на перерві вибігає перепльотчиця Майя...

Полосне карим сонцем очей, зачепить когось сміхом сріблястим й підбігає до мене.

— Ну, ходімо, редакторе, шматати!

Ми виходимо з друкарні, побравшись за руки, й пірнаємо в галасливі шуми брукованого міста, а через годину знову до друкарні—вона в перепльотну, а я доверстувати четверту сторінку...

* * *

Мені через три дні шість комсомольських років...

Я беру в руки запорощенний з дірочкою над козирьком, каскету й згадую...

Довгою стрічкою пробігає минуле.

Я безперестану мотаю пружинний жмут моїх барвистих спогадів і хочу на підставі пережитого збудувати щось таке, яке може й було, може не було, а може колись ще й буде.

І ось тоді, коли я думаю це передо мною встає—чи з минулого, чи з прийдешнього образ карокої Майї...

Коли я очунявся, оля мене на возі сидла маія и гладила мою гарячу голову...

- Майо, де ми?
- Вертаемо до міста.
- А бандити?
- Он всі рядочком на передньому возі перев'язані.
- Всі?
- Всі...
- І це ти сама?

и беру в руки запорощених з дірочкою над козирьком, кета й згадую...

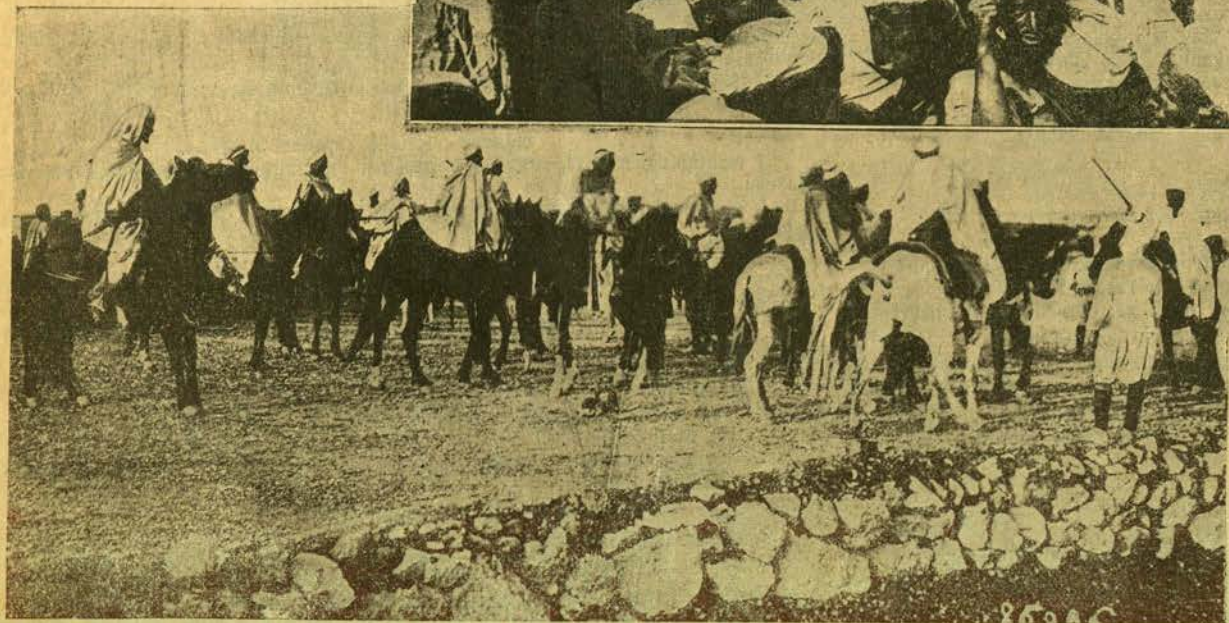
Довгою стрічкою пробігає минуле.
Я безперестану мотаю пружинний жмут моїх барвистих спогадів, хочу на підставі пережитого збудувати щось таке, яке може й було, може не було, а може колись ще й буде.
І ось тоді, коли я думаю це передо мною встає — чи з минулого, чи з прийдешнього образ кароокої Майї...

БОРОТЬБА

за національне

визволення

рифіє,

від імне
ріялістичного
поневолення

У МАРОККО

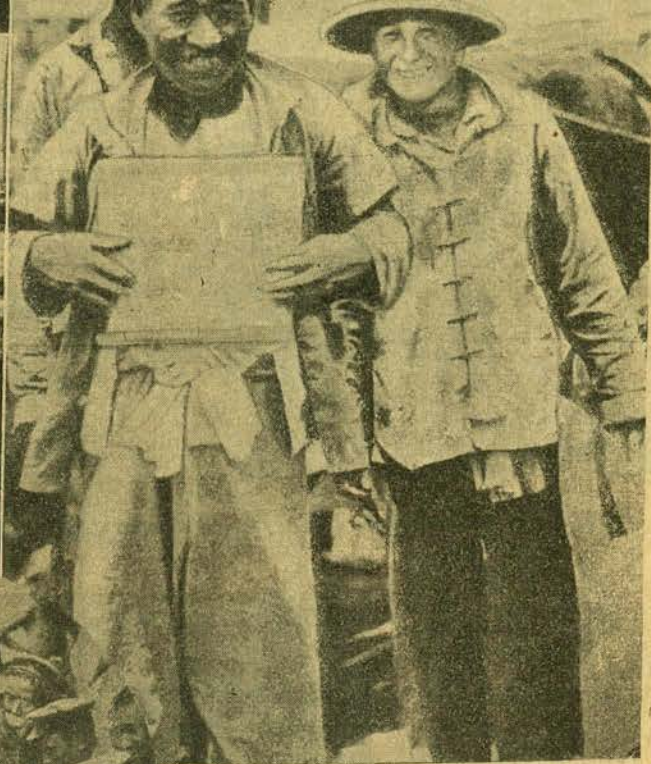
Зверху — Нарada у військовому таборі в Марокко. Внизу — Арабські розвідники на французькій службі.

До подій у Хіні.

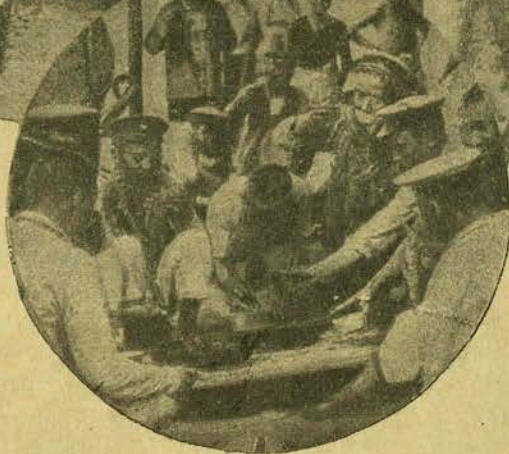

Вгорі—Хінський та французький бекети в концесійному районі Шанхая та хінський президент Туен-Хис-Хор.

Внизу—Шанхайський порт та хінські кулі за читанням прокламації, що закликає до страйку.

У колі—Хінські салдати за обідом.

30-го травня у Шанхаї сталася велика студентська демонстрація, з якої брало участь 23 навчальних установи.

Демонстрація ця була викликана жорстоким поводженням хінських наглядачів на британсько-американських фабриках, що викликало страйк 10.000 робітників.

Студентська демонстрація пройшла центральними вулицями чужоземного кварталу з прапорами та плакатами, на яких були написи: „Геть японський імперіялізм“, „Геть чужоземне панування у Шанхаї“ й інші.

Коли маніфестанти проходили Нанкінською вулицею, англійська поліція почала стрілянину. В наслідок убито студентів, багато поранено та 600 чолов. заарештовано.

Розправа над студентами викликала великий заколот у усій Хіні. Страйки поширюються до надзвичайних розмірів. Навіть крамарі приєдналися до страйку робітників.

Таким чином, страйк робітників, що почався в Цикандао, розрісся в загально-хінську справу уже з яскравими революційними гаслами за визво-

лення найбільшої у світі країни від чужоземного імперіялістичного утиску.

Останні повідомлення із Хіни свідчать про величезний підйом хінського народу та заколот у лавах імперіялістичних агентів.

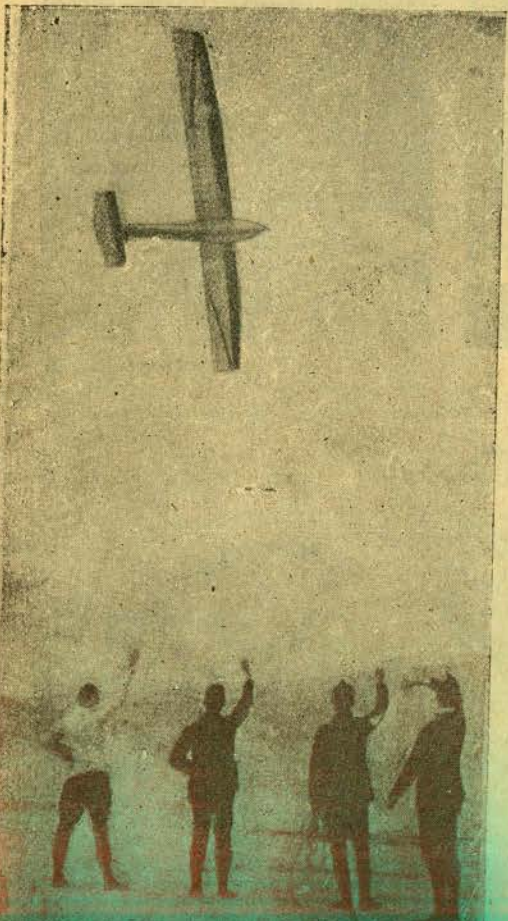
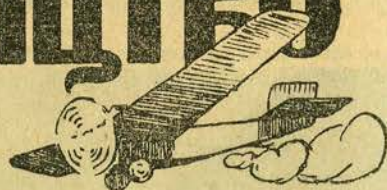
У Шанхаї оголошено стан облоги та встановлено на вулицях кулемети.

Широкою хвилею прокотилась демонстрація по всіх великих центрах Хіни.

У Пекіні оголошена Мукденським команданням збільшена охорона. Імперіялісти пробують послабити вплив партії Гоміндана, що переводить ідеї Сун-Ят-Сена.

Вони мають намір захопити Кантон, однак народний рух, що охопив трудящих всієї країни, звичайно, покладе край прагненням чужоземного корпусу до поневолення країни.

АВІО-БУДІВНИЦТВО ЗА КОРДОНОМ

Авіація за кордоном—діло зараз дуже модне. Про що раніш люди не мали ніякої уяви, тепер зробилось побутовим явищем. і літання з Парижу до Лондону стало звичайнісінькою річчю. Всі держави як великі, так і маленькі навипередки будують повітряні флоти, влаштовують різні змагання та взагалі прагнуть завоювати повітря, бо всі добре знають, що хто матиме найсильнішу повітряну флоту, той і буде переможцем світу.

У повітрі ніщо не страшне, але звідтіля найкраще можна зруйнувати цілі міста, кораблі та загубити тисячі і навіть мільйони людей. Ще де-хто мабуть добре пам'ятає, як під час німецької війни цепеліни озброєні страшними бомбами не раз одвідували як Росію, так і бувших російських союзників. І Париж та Лондон довго ще не забудуть руїницьких бомб, скинутих з германських цепелінів.

То було 10 років тому, а тепер авіація зробила великі кроки вперед і коли-б зараз спалахнула війна, то, звичайно, вона-б нічого спільного не мала з тими війнами, що були раніш. Ця війна була-б коротка й жахлива. З сучасною військовою технікою з повітря, за декілька годин, можна зруйнувати величезну державу.

Отже, через це авіація і набирає такої ваги по всьому світі.

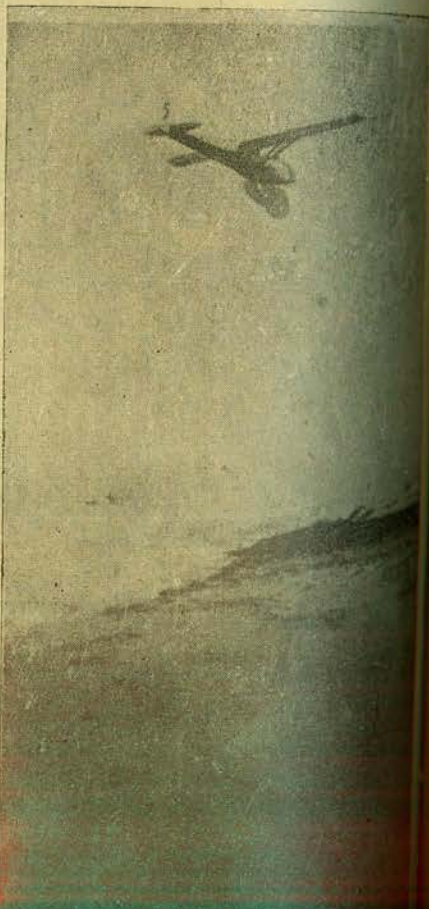
Німеччина

В Німеччині будівництво аеропланів стоїть дуже високо, але по Версальській угоді німецьким заводам заборонено будувати нові аероплани, тоб-то, такі, які мають мотори силою більш, ніж 260 HP.

Через такі великі вимоги вся авіо-промисловість Німеччини значно підупала і за відсутністю замовлень на аероплани, перейшла на мирне будівництво. Частина заводів виробляє меблі, автомобілі й инш. Промітніші фірми повідкривали відділи по инших державах, напр., Юнкерса—в Росії та Америці, Фокер—в Голандії і т. д.

Завод Юнкерса (Німеччина)

Завод Юнкерса невеличкий і, що заслуговує увагу на

Змагання безмоторових само-

тичних досліди по авіо-техніці. Завдяки лабораторіям, цьому заводі вдається будувати такі чудові аероплани, як пасажирський Юнкерс.

Надзвичайно цікавий сам метод роботи на заводах Юнкерса. Так, напр. вони вживають рентгєнівське проміння для виявлення моці апарату через просвітлювання. За допомогою проміння досліджують також всі окремі частини. Завдяки цьому зразу можна відокремити добрі частини від негодящих. На заводі нині споруджено дуже цікавий біплан з переносним мотором та площинами.

Голандія.

Там єсть завод фірми **Фоккер**. Він не заслуговує на увагу. Обладування значно гірше, ніж у нас. Збірка так само гірша від нашої, тоді як на державнообробницькому заводі

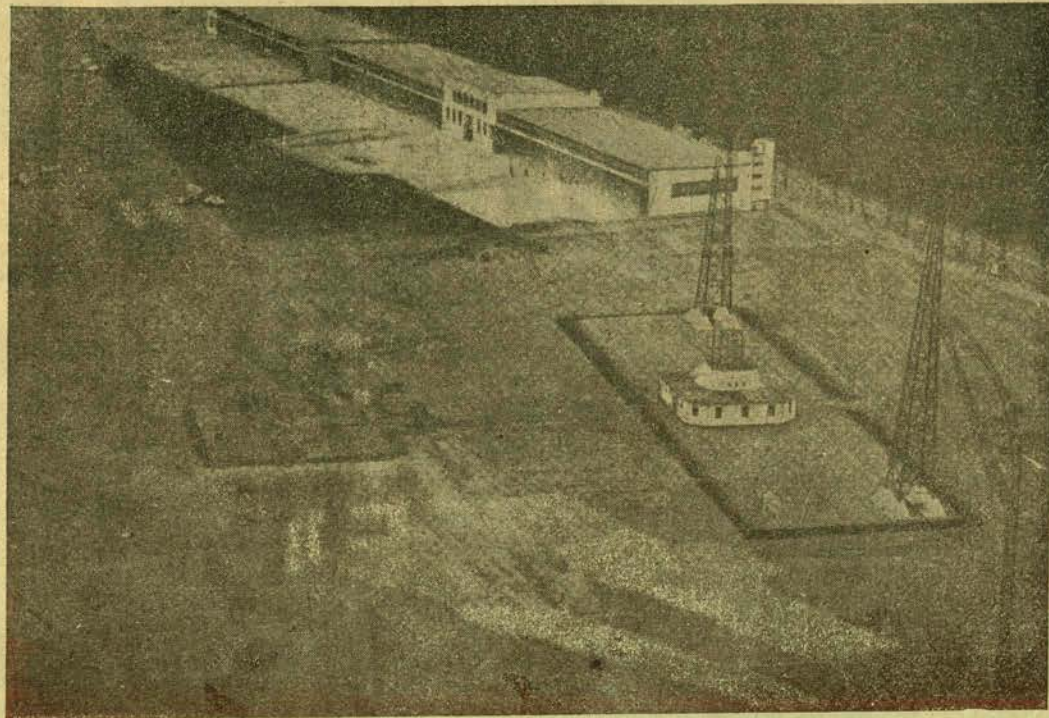
Німеччина

В Німеччині будування аеропланів стоїть дуже високо, але по Версальській угоді німецьким заводам заборонено будувати нові аероплани, тоб-то, такі, які мають мотори силою більш, ніж 260 HP.

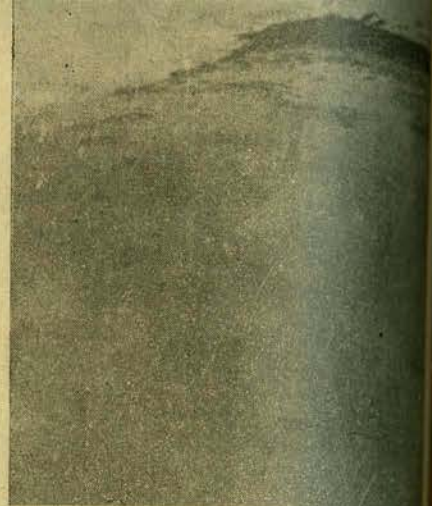
Через такі великі вимоги вся авіо-промисловість Німеччини значно підупала і за відсутністю замовлень на аероплани, перейшла на мирне будівництво. Частина заводів виробляє меблі, автомобілі й инш. Промітніші фірми повідкривали відділи по инших державах, напр., Юнкерса—в Росії та Америці, Фокер—в Голандії і т. д.

Завод Юнкерса (Німеччина)

Завод Юнкерса невеличкий і, що заслуговує увагу на цьому, це його лабораторії. Крім механічної та хемічної лабораторій на заводі є кабінет для дослідження металів (металографічний кабінет). Крім того, тут є добре обладована аеродинамічна лабораторія, де провадяться система-

Центральний аеродром у Берліні.

льотів в Східній Прусії.

Веспар—виробництва майже все електрофанване; скрізь електрондрати, всілякі машини, рухаються за допомогою електрики. Цікаві, наприклад, ножиці, що роблять 25 м/м. сталь зовсім легко. Не вважаючи на шиннове виробництво на заводі, працює біля 200 робітників.

Англія.

Англійська авіо-промисловість, не даючи особливо бливо оригінальних типів аеропланів, не намагається нових шляхів в будуванні аеропланів, добросовісно будує їх з матеріалів високої якості і досягає цьому надзвичайно добрих наслідків. Аероплани англійських заводів виходять добрі, міцні і надійні що до експлуатації.

В Англії аероплани вироблюються на заводах Віккерса, Непір, Роллоу, Рож, Авро й инш. На цих гатьох заводах кожна

дузь виробництва міститься по окремих корпусах. Обладування заводів надзвичайно багате й дуже вигідне.

Завод **Віккерса** виготовляє великі і сильні бомбовози. Завод **Ролльс-Рой** випускає мотори міццю від 350 і до 650 НР.

Цікаві санітарні авіо-апарати, що їх будують нині в Англії. Ці апарати мають радіо-телеграф, радіо-телефон і підіймають пілота, двух тяжкопоранених, 4-х легко-поранених та одного фершала.

Франція.

Перше місце по авіо-будуванні належить нині Франції.

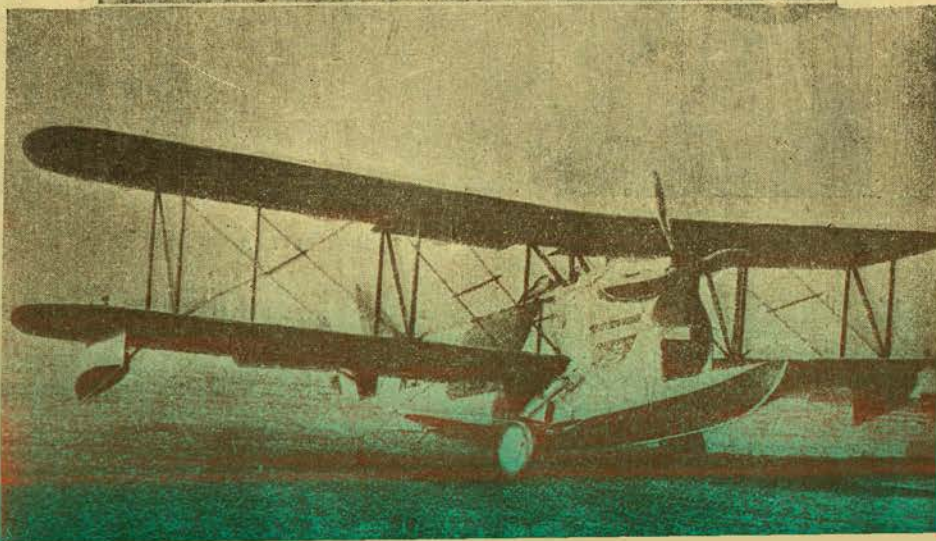
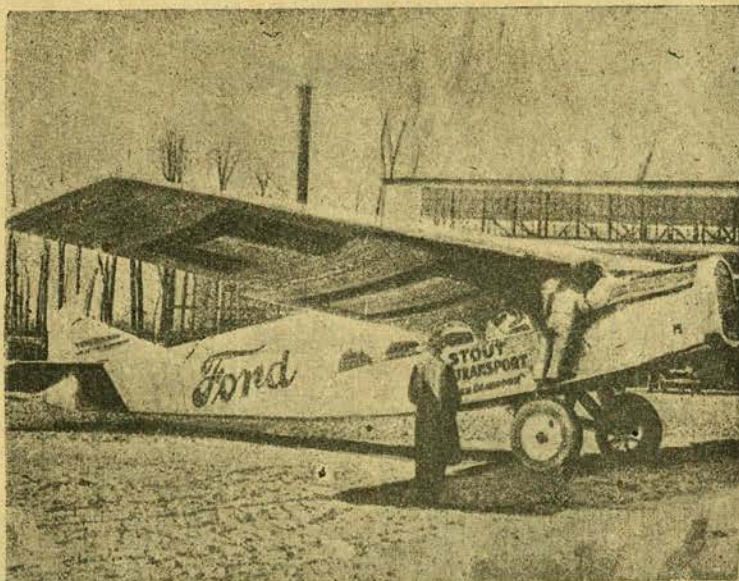
Вона має найбільшу по кількості, найміцнішу і найкращу повітряну флоту, яка доходить до 3.500 аеропланів. Особливо розвинені в неї бомбардирочні ескадрильї. Флота збільшується зараз новими типами нищителів та бомбовозів надзвичайно оригінальних, що відзначаються своєю трудколюбністю.

Сламенитий французький завод **Фарман** виробляє тепер автомобілі, мотори та аероплани. Всі апарати будуються з дерева та дуралюмінія. Ручної роботи дуже мало, все робиться машиною, навіть клепа й та йде з-під машини.

На заводі спостерігається великий порядок. Різні метали пофарбовані кожний окремий колір і переплутати їх не можна. Дерево сушить так само, як і нас. Дерев'яну фанеру вистати у Франції дуже трудно, через те вона й оцінюється дуже дорого.

Для обтяжки крил та фанери беруть лляне полотно, схоже на наше, тільки кришки тонше.

Технічна організація така, як і в нас, є конструкторське бюро і т. д. Зв'язок між відділами заводу провадиться за допомогою телефону та телеграфу.

Рекорди в авіації.

Французький літун **Бонне** на самолєті збудованому в Франції по проєкту інженера **Юбера** з мотором в 450 НР (Іспано-Сюїза) побив світовий рекорд швидкості 448 кілом. 170 м. в годину, тоб-то, майже 125 метрів в секунду.

При такій швидкості треба всього 1-год. 20 хвилин, щоб долетіти від Москви до Ленінграда.

Французьке міністерство повітро-флоти асигнувало 140.000 франк. конструктору самолєта та 60.000 фр. конструктору мотора.

Рекорд літуна Калізо.

Не менш цікавий своїм виконанням новий рекорд висоти, що був поставлений теж французьким літуном **Калізо**.

Літунові вдалось досягти висини в 12.060 метрів.

Цікаво, між иншим, зазначити, що **Калізо** довго спеціально готувався і тренувався до такого літання.

Для нього було приготовано спеціальний надзвичайно теплий одяг (зроблений з паперу, сукна та шерсти) і все-ж таки, не вважаючи на те, він дуже перетерпів від холоду.

На обличчі в нього було надіто машкару, з'єднану з двома пляшками з киснем; на висоті 10.000 метрів машкара обмерзла і стало дуже важко дихати.

На висоті 12.000 метрів стало шуміть в вухах

Температура була 56 гр. морозу.

Досягнувши 12.060 м., літун почав спускатись на землю.

Рекорд поставлено на самолєті типу **Гурду-Лотерр**, мотор Іспано-Сюїза.

Підйом було зроблено над Парижем.

такий колір і переплутати їх не можна. Дерево зберігається так само, як і в нас. Дерев'яну фанеру виготовляють у Франції дуже трудомістко, через те вона й оцінюється дуже дорого.

Для обтяжки крил та фанера беруть лляне полотно, схоже на наше, тільки трошки тонше.

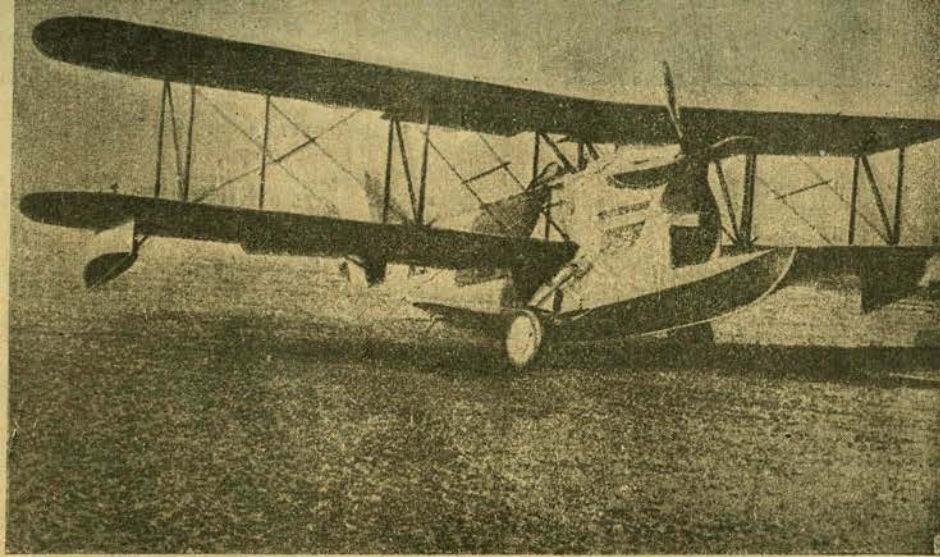
Технічна організація така сама, як і в нас, є конструкторське бюро і т. д. Зв'язок між відділами заводу провадиться за допомогою телефону або телеграфу.

Робітники на заводі Фрамана.

Серед робітників на заводі помічається велика спеціалізація. Працюють акордовано, здебільшого поденно з переробіткою.

Виходять на роботу о 6-й, а як де, то о 7-й годині ранку.

Розмовлять та курять під час роботи не дозволяється. Робочий день 9 годин. Праця робітників розцінюється дорого. Кожний завод має свій аеродром. Майже всі будівлі заводів одноповерхові залізо-бетонні з вузькоколіями. Верстатів дуже багато і всі спеціально обладвані.

Зверху—Фабрика Форд почала будувати аероплани. Внизу—Американський військовий самолёт пристосований підніматися з води і з землі.

Всі досліді над радіоуправлінням аеропланів, що провадять їх у Франції, Англії, Америці обставлені дуже таємно.

від холоду.

На обличчі в нього було надіто машкару, з'єднану з двома пляшками з киснем; на висоті 10.000 метрів машкара обмерзла і стало дуже важко дихати.

На висоті 12.000 метрів стало шуміть в вухах

Температура була 56 гр. морозу.

Досягнувши 12.060 м., літун почав спускатися на землю.

Рекорд поставлено на самолёті типу Гурду-Лотерр, мотор Іспано-Сюїза.

Підйом було зроблено над Парижем.

Крім всяких змагань та рекордів, вчені за кордоном зараз дуже захоплюються аеропланами, що літають без пілота, а керуються з землі по радіо.

Користь таких апаратів відома: скидання бомб з височині недосяжної для артилерії і є головним плюсом цих апаратів.

Б.

Дубков, Єфим.

Радянський шлях.

Прорізує втому гудком
І вийся з вишки за місто,
Хай скрізь повстане робкор
На бій новий—словом, змістом.

Ще плугом цупко ори,
Що снить у стумі в покорі.
Село між чуйних доріг,
Що мить чатують селькори.

Коли потрібно—на торг
Рудою, лантухом, стал'ю,
Але не скривдить наш кор.
Радянський шлях—це мета їх.

Прорізує втому гудком.
І вийся з вишки за місто,
Хай скрізь повстане й селькор
На бій новий—словом, змістом.

Переліт Москва— Монголія—Хіна.

10-го червня група червоних літунів вилетіла з Москви до Пекіну. Літунам доведеться перемогти повітряну просторінь у 7.000 кілометрів, пролітаючи через Азію, Сибірську тайгу, Байкал, пустелю Гобі.

Повітряна експедиція, організована «Добролетом» та «Авіохемом», має на меті зміцнити дружбу народів СРСР з хінським народом.

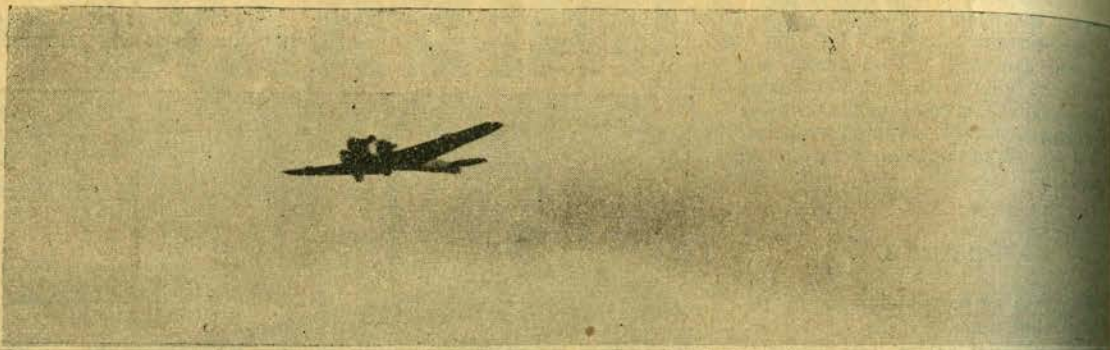
Найважчий шлях експедиції буде в пустелі Гобі—Шаме.

Нині експедиція перелетіла значну просторінь, пролетівши також і Сибір.

На всіх пунктах зупинок експедиції, літунам населення влаштовувало запалені бурхливі привітання.

Шлях експедиції такий: Москва, Н.-Новгород, Казань, Сарапуль, Червоноуфимськ, Свердловськ, Омськ, Н.-Миколаєвськ, Сибірська тайга, Іркутськ, пустеля Гобі—Шама, Монголія—Пекін:

Самольот А—Х під хмарами.

Начальник повітряної експедиції тов. Шміт на трибуні.

Боротьба з посухою.

В Німеччині для боротьби з посухою беруться до штучного дощу. Для цього воду накачують в довгу водогінну трубку, що проходить через усе поле, або на підставках, як показано на малюнку 2, або на особливих колесах, як на мал. 1.

На певних відаллях трубка має відтулини

Бризькало Київської Політехніки.

Начальник повітряної експедиції тов. Шміт на трибуні.

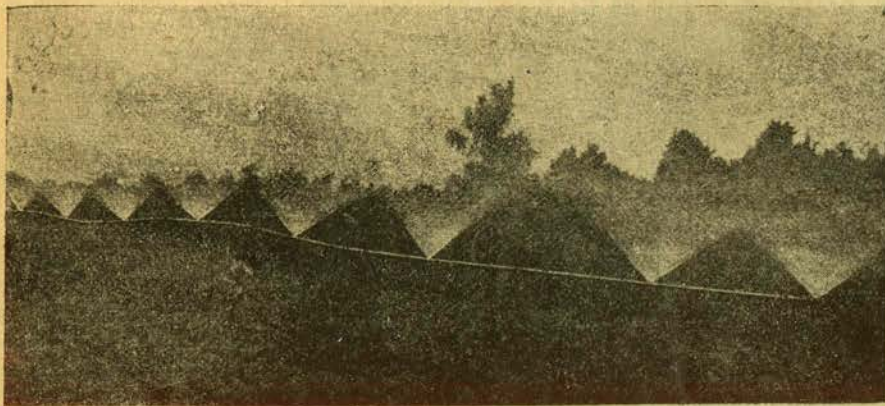
Боротьба з посухою.

В Німеччині для боротьби з посухою беруться до штучного дощу. Для цього воду накачують в довгу водогінну трубку, що проходить через усе поле, або на підставках, як показано на малюнку 2, або на особливих колесах, як на мал. 1.

Штучний дощ на колесах.

На певних відаллях трубка має відтулини з яких вода б'є вгору і дощем падає на землю. Трубки довжиною 150 метрів, або переноситься по полю, або перекочується на колесах. Користаючись з удосконаленої системи «дощових приладдів», можна за годину полити біля 3-х десятин поля.

Штучний дощ на підставках.

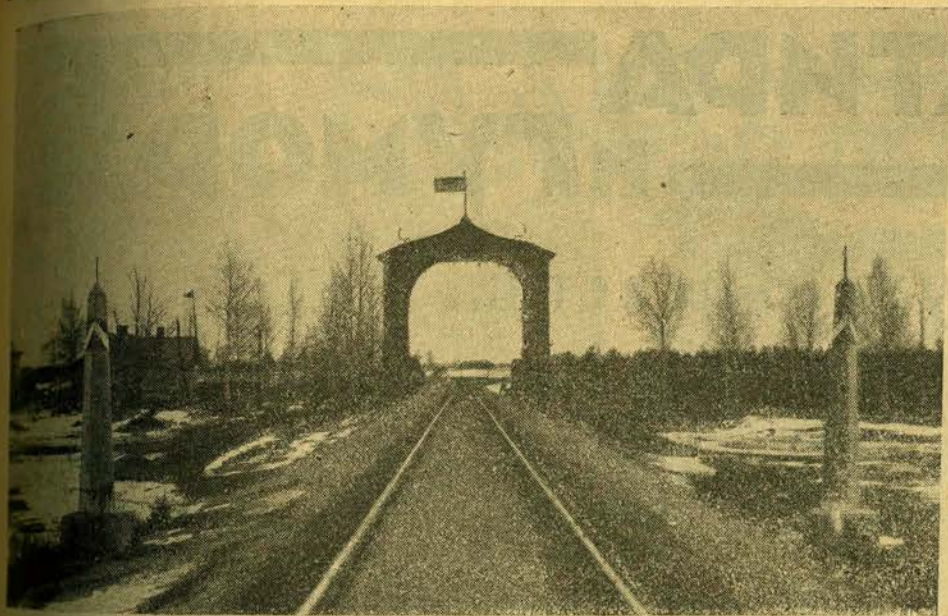
Бризкало Київської Політехніки.

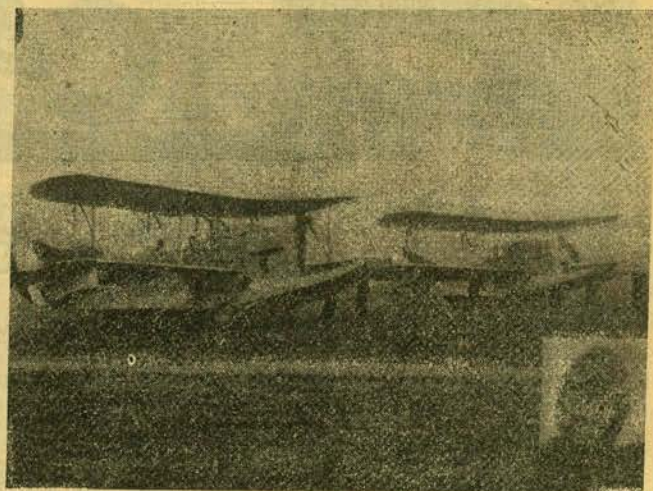
На цій фотографії директор механічного заводу Київської Політехніки т. Яценко демонструє редакторові „Вістей“ бризкало проти шкідників, виготовлене ініціативою заводу. Конструктивна праця над бризкалом почалася ще в 1923 р. і перебігла чимало спроб, доки вироблено досконалий тип. З того часу на замовлення Цукротресту й київської філії Сільгосподаря К. П. І. випускають цих бризкалов більш 2500 шт.

Протишкідникове бризкало К. П. І. — це значне досягнення радянської техніки. Бувши виконаним нічим не гірше від бризкалов Вермореля та Платца, радянське бризкало коштує дешевше їх саме — 24 крб. Крім цього переносного типу завод К. П. І. виробляє також кінне бризкало і вже виконав замовлення на 100 шт. Завод може похвалитися про заборону ввозу бризкалов з-за кордону, заявляючи, що може покрити всю потребу в них.

Завод К. П. І. має різноманітне, гарне устаткування і може виконувати найделікатніші приладдя. Між иншим, тов. Яценко кілька тижнів тому ввійшов у контакт з ВУФКУ на предмет продукції кінематографічних апаратів для села. Завдання це полегшується тим, що завод К. П. І. має ще й оптичну майстерню найкращу в СРСР.

Арка на кордоні СРСР і Латвії. □ □

Самолети експедиції Мак-Мілана, що збиралися спасати Амудсена. У квадраті— Начальник експедиції лігун Бірд.

Пересаджування полових залоз.

(До: віди Воронова).

Досліди свої з пересаджуванням полових залоз Воронов почав переводити з 1918 року. Наслідки щеплення додаткової полові залози людині виявляються вже через 2—3 місяці після операції. Сила пам'яті, що до операції була послаблена, відновлюється; з'являється здоровий колір обличчя. Очі набирають ясности мускулатура стає еластичною.

Нині, щоб широко практично використати методи пересаджування полових залоз, Воронов переводить свої досліди, головним чином, на вівця, повільно втягуючи в коло своїх експе-

Електричний рудодослідник.

Винайдений не-що давно німецьким інженером Пастером електричний апарат для визначення присутности підземних жил та джерел відрізняється високою чутливістю. Він реагує на найменшу зміну у атомах речовини і, таким чином, характером змін визначається присутність під землею того чи іншого металу чи джерела.

Зміни в атомах металу чи води викликається тим промінням, що посилає винайдений апарат. Попадаючи на жили, проміння викликає розстрій

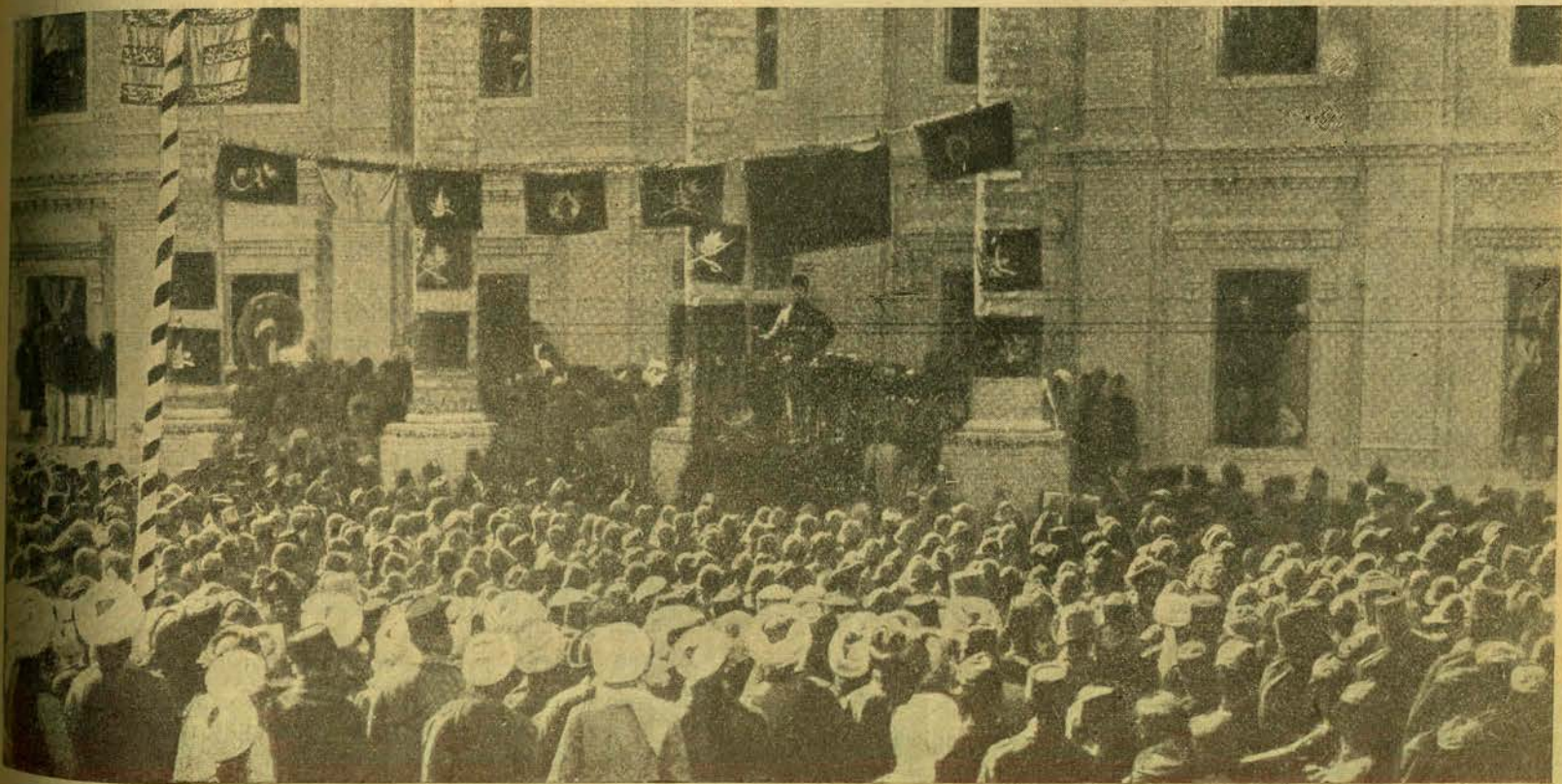
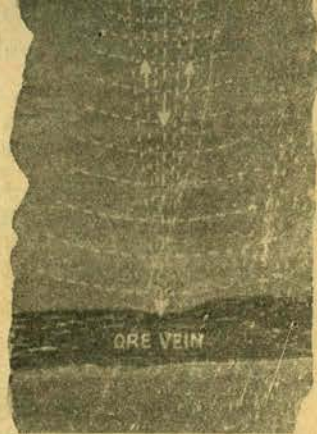

вих залоз Воронов почав переводити з 1918 року. Наслідки щеплення додаткової полові залози людині виявляються вже через 2—3 місяці після операції. Сила пам'яті, що до операції була послаблена, відновлюється; з'являється здоровий колір обличчя. Очі набирають ясности мускулатура стає еластичною.

Нині, щоб широко практично використати методи пересаджування полових залоз, Воронов переводить свої досліди, головним чином, на вівцях, повільно втягуючи в коло своїх експериментів також коней, рогату скотину, коз, свиней та інших свійських тварин.

рат для визначення присутності підземних жил та джерел відрізняється високою чутлистю. Він реагує на найменшу зміну у атомах речовини і, таким чином, характером змін визначається присутність під землею того чи іншого металу чи джерела.

Зміни в атомах металу чи води викликається тим промінням, що посилає винайдений апарат. Попадаючи на жили, проміння викликає розстрій у атомах, часткові їх вибухи, що передається чулому апаратові.

В Афганістані Емір Амуналак Хан говорить промову своєму народові в день роковин незалежности.

САТИРА И ГУМОР

Сергій Чмілів

Не було-б щастя...

Член правління ЕПО села Гнилі Голоблі Федір Довгочхун був на сьомому небі від радості. Як-же? Сьогодні на засіданні йому доручено було негайно з'їздити до Харкова, щоб закупити на потребу кооператива два пуди пудри, цеберку одеколону і цілу тисячу шпильок „невидимок“.

Після засідання сам голова, поклавши руку на плече Довгочхуна, сказав:

— Дивіться-ж, Федоре Остаповичу, не підкачайте, річ надзвичайно важлива.—На що той таємно із задоволенням якимсь відповів:

— Не турбуйгесь, Савелю Захаровичу, все буде зроблено в найкращий спосіб,—комар носа не підточить!

На другий день Довгочхун у всьому новому рушив до станції всупроводі друзів і знайомих.

— За яким крамом їдете?—цікавивсь де-хто.

Федір Остапович тільки лукаво всміхавсь з-під вуса і з великою поважністю відказував:

— Це наш кооперативний секрет. Привезу таке, що аж затанцюєте.

— Тільки аби корисне що,—радили деякі.—А то минулий раз піввагона гвіздків привезли.

— О, заспокойтесь!—величався Довгочхун.—Привезу предмет першої необхідности і «домашнього обходження».

* * *

— Це наш кооперативний секрет.

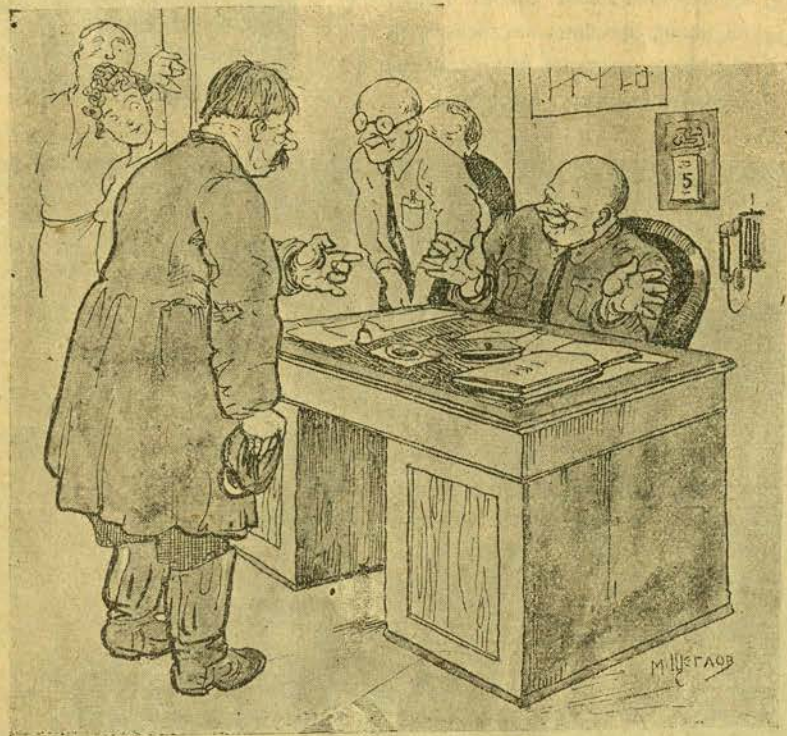
Федір Остапович тільки лукаво всміхавсь з-під вусів і з великою поважністю відказував:

— Це наш кооперативний секрет. Привезу таке, що аж затанцюєте.

— Тільки аби корисне що,—радили деякі.—А то минулий раз піввагона гвіздків привезли.

— О, заспокойтесь!—величався Довгочхун.—Привезу предмет першої необхідности і «домашнього обхождення».

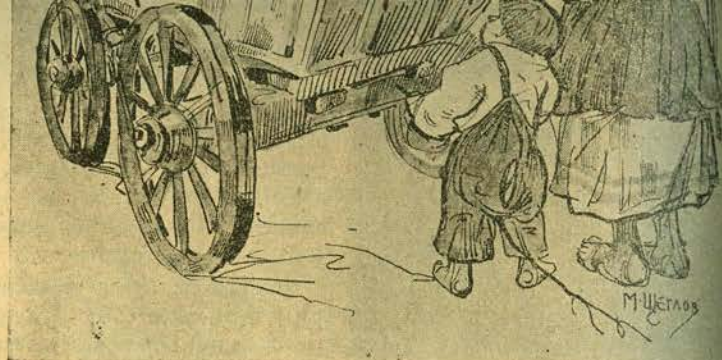
* * *

...Він знесило розвів руками.

По приїзді до Харкову, перш за все, попрямував Довгочхун у «Недспілку».

Його появлення утворило справжній фурор: співробітники з усіх відділів збіглись подивитись на рідкого гостя, а пишмашністка пропищала:

— Це наш кооперативний секрет.

— Дивіться, дивіться—прямо від плуга!

А сам голова довго і з закарлюками почав говорити щось про «смичку».

Коли все трохи заспокоїлось, голова ввічливо спитав:

— Чим можем задовольнити?

Як узнав, що Довгочхуну потрібно пудри, одеколону та шпильок, він знесило розвів руками:

— Нема ані крихотки! Цей крам йде зараз, як звір. Поверіть: кооперативи з руками рвуть... Сьогодні вже десятою відмовляю.

Може...—тут голова соромливо усміхнувся,—візьмете щось небудь друге: сірників, соли, мила. Ніде правди діти,—маємо потрібний крам, але все-ж таки...

Довгочхун подумав, почухав потилицю і вийшов з «Недспілки».

Куди він тільки не заглядав! Був у всіх спілках, об'єднаннях, і спілку «Іжосмак», і туди заходив щирий Довгочхун, але скрізь одна відповідь: „Нема“.

Нарешті злий і незадоволений Довгочхун вернувся в «Недспілку» і що буде!—«на свій страх і ризик»,—купив тютюну мила, соли та сірників.

— Хай лають!—думав він, повертаючись додому.

Другого дня все, село раділо: достав такий кооператив, треба! А випадковий герой дня гоголем ходив по Голоблі, задоволено підморгував селянам:

— Я-ж казав вам: привезу—затанцюєте. Ну, чия правда?

РАДІО ГРУПОВ РЕВОЛЮЦІЇ

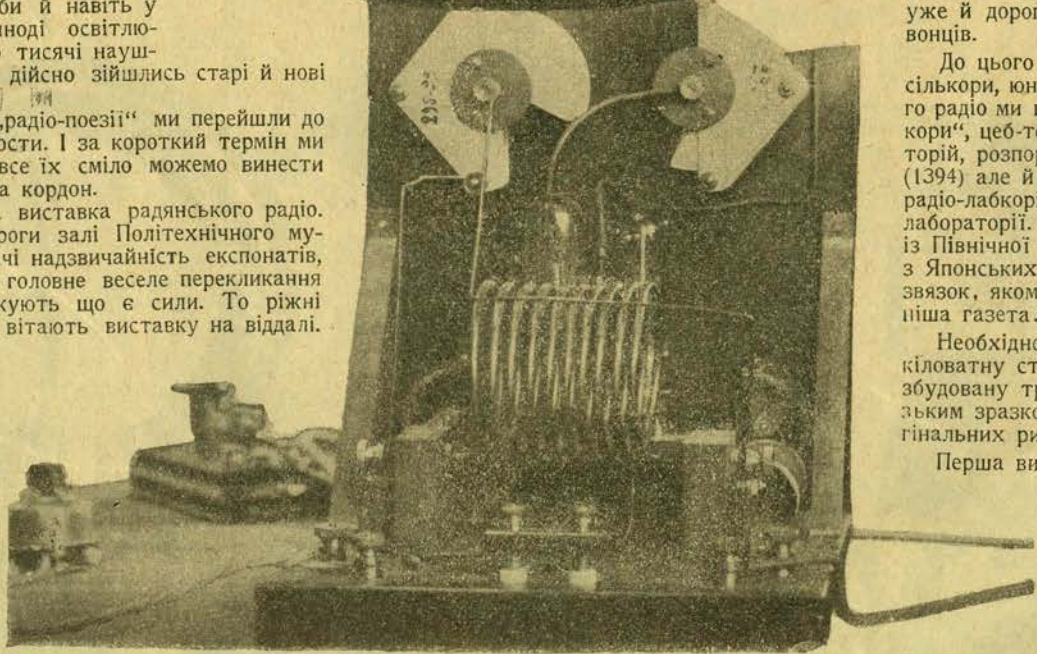
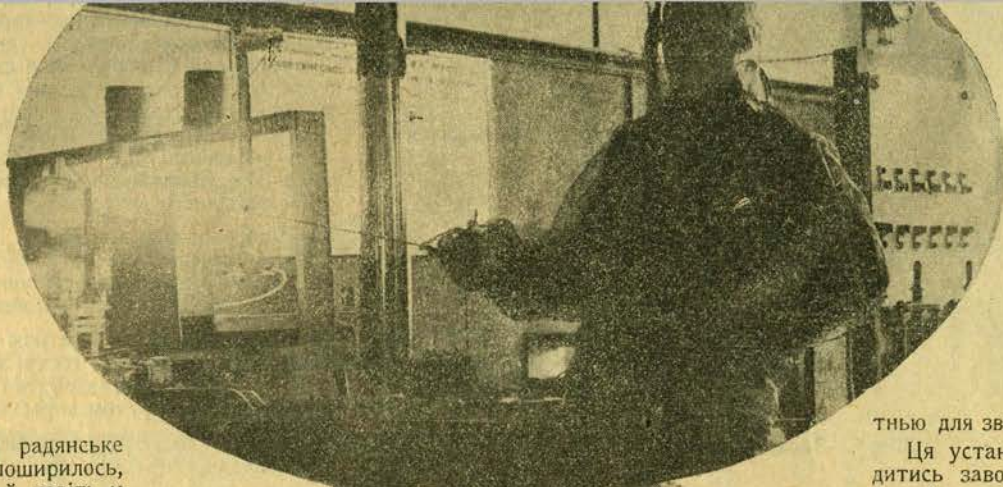

ВЖАДНІЙ країні наука не дає такого натиску як у нас, у СРСР. Було тільки Республіка. Рад розквітатись з численними ворогами та установою збору й трудовий порядок у себе, як заправцювати різливим захопленням та сили усі наші лабораторії та кузні науки. А величезних успіхів в науку напрямку досягла за короткий час наша респуб-

лікаємо для прикладу. Не так ще давно воно було для нас на вдивовижу. Не доходили до нього, як

Великою увагою користується перша модель наймогутнішої у СРСР 100 кіловатної лампи системи Бонч-Бруевича. Лампи такої сили немає в експлуатації навіть за кордоном.

Далі ми бачимо низку різнотипних приймачів, що в своїй конструкції становлять великий інтерес для радіо-аматора багатьох передатчиків, прийомно-передаточну радіо-аматорську установку на коротку хвилю, достат-

Зверху—Передатчик для коротких хвиль і модель лампи в 100 к. В колі—Дослід з вбранням інженера Артем'єва. Внизу—Любительський передатчик.

Великою увагою користується перша модель наймогутнішої у СРСР 100 кіловатної лампи системи Бонч-Бруевича. Лампи такої сили немає в експлуатації навіть за кордоном.

Далі ми бачимо низку різнотипівих приймищ, що в своїй конструкції становлять великий інтерес для радіо-аматора багат: передатчиків, прийомно-передаточну радіо-аматорську установку на коротку хвилю, достатньою для зв'язку з всією Європою.

Ця установка, коли вола буде переводитись заводом, буде коштувати не так уже й дорого; декілька десятків карбоновців.

До цього часу у нас існували робкори, сількори, юнкори. На виставці радянського радіо ми визнаємо, що ще існують „лабораторії“, цеб-то коресподенти радіо-лабораторій, розпорощених не тільки по СРСР (1394) але й за кордоном (75%). Ця армія радіо-лабораторій „здобуток“ Нижгородської лабораторії. Вони повідомляють про себе із Північної Америки, і з Сан-Франциско, з Японських островів та Суматри. Ось зв'язок, якому може заздрити найвеличезніша газета.

Необхідно відзначити з експонатів 20 кіловатну станцію відправи слабого току, збудовану трестом заводів за французьким зразком, але в ній чималенько оригінальних рис радянської техніки.

Перша виставка Радянського радіо—показчик того, що в справі конструкції та винахідництва воно є на європейській височині.

Дуже гарним прапором виставки можуть бути листи Володимира Ілліча до проф. М. А. Бонч-Бруевича, що знаходяться в числі експонатів факсиміле про значіння радіо.

Радянське радіо—дійсно рупій революції—рупій лєнізму.

П. К.

Техніка не дає такого натиску як у нас, у СРСР. Було тільки Республіка розквітатись з численними ворогами та установами згоди й трудовий поряток у себе, як запрацювали заразливим захопленням сили усі наші лабораторії та кузні науки. А наму напрямку досягла за короткий час наша республіка.

Візьмемо для прикладу радіо. Не так ще давно воно було для нас на вдивовижу. Підходили до нього, як до нової незрозумілої штуки. А за який-небудь рік радянське радіо-аматорство нечувано поширилось, дійшло в усі робітничі клуби й навіть у робітничі помешкання, що іноді освітлюється ще гасом, і накинуло тисячі наушників на радіо-аматорів. Тут дійсно зійшлися старі й нові науки скалки та радіо.

Від радіо-аматорства, від „радіо-поезії“ ми перейшли до великої великої радіо-творчости. І за короткий термін ми досягли стільки досягнень, що все їх сміло можемо винести за суд нашої відчизни та й за кордон. Відкрилась І-ша Всесоюзна виставка радянського радіо. Треба тільки переступити пороги залі Політехнічного музею, як зараз кидається в вічі надзвичайність експонатів, велике число відвідувачів, а головне веселе перекликання гучномовців. Гучномовці вигукують що є сили. То різні радіо-станції та радіо-студії вітають виставку на віддалі. Які часи настали!...

У виставочних залах протягнуті провода антен, на них яскраві гасла:

— „Радіо—рупій революції“.

— „Радіо-аматорство не забавка, а свідомо-колективна творчість“.

„Будуй газету без паперу та без віддалі“...

„Герой“ виставки—Нижгородська радіо-лабораторія імені І-го радіо-фікатора С.Р.С.Р.В. Леніна. Вона демонструє виготовлену їй станцію відправи, що працює короткими хвилями і яка

з'єднала С.Р.С.Р. через Атлантичний океан з Північно-Американськими Сполученими Штатами, Південною Америкою через Гімалайський Калькутою та Індостаном.

I. Туркельтауб.

Театр імени Гната Михайличенка.

Київський театр імени Михайличенка, утворений артистом і режисером київського ж «Молодого Театру» Марком Терещенком виник з державної студії, заснованої з 1920-го року. Студія ця з'явилася по-над 2 роки згодом після розпаду «Молодого Театру», де працювали всі три майбутні організатори українського театру, що тепер працюють на чолі 3-х найцікавіших театрів на Україні,—Лесь Курбас, Марко Терещенко та Гнат Юра. Отже, молодий театр сам проіснувавши менш року, став на послугі українській мистецькій культурі тим, що дав їй трьох видатних організаторів.

Марко Терещенко згуртував навколо себе групу театральної молоді й проголосив так само, як і інші новатори, боротьбу з старим театром, висунувши принцип колективної творчості, а також раціоналістичного, тоб-то уgruntованого на науці й техніці, театального будівництва. Вступивши на шлях новаторства, Терещенко вважав, що тільки робітник з твердим пролетарським світоглядом може створити пролетарське мистецтво, і студію свою організував майже тільки з людей «від молота й плуга» в тісному розумінні цього виразу: до його студії вступали командировані пролетарськими організаціями і то все люди, що раніш ніколи в старому театрі не працювали.

В основі студійної роботи по-первах лежав колективний ритм, а потім уже комбінувалися інші елементи театального мистецтва—слово, рух,

жест. Маючи за принцип два головні моменти ритму, піднесення й падіння, студія з самого початку облишила декорації та оздобу старого театру, збудувала вільну сценічну площину з станками всякими заввишки, знаходячи у підняттях та спадах цих споруд на сцені відповідність ритмові.

По-первах студія працювала лабораторно. Працювала в найтяжчих умовах громадянської війни, без ніяких засобів, без ніякої допомоги, і навіть в атмосфері недовіря та не зичливості.

У травні 1921-го року студія вперше поставила на громадський суд свою роботу. Було виставлено п'єсу: „Перший будинок нового світу“, це було показано в кількох окремих епізодах картину загибелі старого світу.

П'єса виставлена без декорації, без дієвих осіб (замість них були маски—схеми), ішла на тлі оригінальної „лівої“ музики композитора Бучького.

Вистава поділила глядачів на два табори: одна частина дуже гуділа, інші-ж зробилися завзятими прихильниками студії.

Дальша робота студії, перейменованої на „театр імени Гната Михайличенка“, теж лабораторна, робилася в напрямі опанування техніки акторського майстерства. Виставлена незабаром п'єса „Небо горить“ та декілька інших дрібніших п'єсок свідчили про те, що студія удосконалюється та що засоби її сценічної виразності багатшають.

1922-року студія приїхала до Харкова. Тут теж думки про неї зовсім порізнись.

Таке становище примусило робітників студії шукати пори серед самого робітництва. Студія почала працювати в клубах та гуртках по багатьох робітничих організаціях.

У зв'язку з ходом політичних подій розвивалася також деологічна перебудова в шуканнях самого театру.

Вона стає на шлях знищення старизни сміхом, на це вона вживає сценічних засобів загалом відомих під назвою „буфониади, шаржу та гротеску, тоб-то перебільшеного вияву комедійних та кумедних рис. Деяка статичність (нерухомість) монументальність помітні в скульптурних формах, що творилися для виобразу героїчної боротьби пролетаріату в перших постановках театру, вже попустили місце сатири „Карнавал“ перероблений з відомої п'єси Ромена Ролана „Лілолі“, „Карнавал“ висміював побут та моральні визнання буржуазного суспільства. Звичайна річ, відповідно до цього відмінилися й засоби сценічного виразу.

Щоб виразніш змалювати буржуазний побут з його порожнечістю та напруженістю, було заведено дуже швидкий темп дії. Разом з цим маски починають втрачати свій характер, схеми й уже по трохи наближаються до конкретних образів.

Ця постановка в багатьох місцях своїх мала характер гострої і цим викликала гострі закиди критики. Але вона все-таки демонструвала нові зловитки студії надто в царині руху.

„Вир“.—Засада.

„Сорочинський ярмарок“ — Фінальна сцена. Піймали Поповича.

нади, шаржу та гротеску, тоб-то перебільшеного вияву тивних та кумедних рис. Деяка статичність (нерухомість) монументальність помітні в скульптурних формах, що тивні постановках театру, вже попустили місце сатири „Карнавал“ переробленій з відомої п'єси Ромена Ролана „Лілюлі“, „Карнавал“ висміював побут та моральні визнання буржуазного співства. Звичайна річ, відповідно до цього відмінилися й сами сценічного виразу.

Щоб виразніш змалювати буржуазний побут з його товквістю та напруженістю, було заведено дуже швидкий темп дії. Разом з цим машкари починають втрачати свій характер схеми й уже по троху наближаються до конкретних образів.

Ця постановка в багатьох місцях своїх мала характер горії і цим викликала гострі закиди критики. Але вона все-таки демонструвала нові злутки студії надто в царині руху і вміння виявити рухом виробничі процеси мас.

Дальша постановка приблизно на той самий зразок, „Карнавал“, — це була п'єса Бучеліса „Універсальний Нептун“.

„Вир“ написана по деяких романах Іллі Еренбурга і перетворена в пам'ятник супроти буржуазії, її визнань та морали.

Обидві постановки як „Карнавал“, як і „Універсальний Некрополь“ критика вважає за удатніші, що значно висувають театр імени Гната Михайличенка вперед.

Як і всі сучасні театри, театр імени Гната Михайличенка перейшов певну еволюцію (розвиток) у своїй ідеології, а також шукання різних сценічних форм. За переломний момент, сказати-б за етап на його шляху, можна вважати 1924 рік, коли йому дано було старе помешкання театру імени Заньковецької. Це одразу-ж позначилося на продуктивності праці. За один сезон 1924—25-го року театр виставляє п'ять нових п'єс: „Вир“, „Сорочинський ярмарок“, „Насіння“, „Незаможники“, „Камергер“.

На цей час актори цього театру уже в значній мірі опанували техніку свого майстерства. Вони придбали великий досвід, що полегшував сценічне шукання. Крім того сам час ставив вимоги якось відійти в бік від буфонади та сатири: у Росії та на Україні театри знову почали згадуватися побутом, цього разу вже сучасним.

Виявилось, що шарж, буфонада, ритмизування та стилізація рухів, — уся приналежність театру перших років, — вже непридатні засоби.

Побут притьмом вимагає реалістичного виобразу. Абстрактними-ж схематичними жадним способом не покажеш.

Тут машкарами вже нічого не вдієш, потрібні бо портрети живих людей. Ці символи, схеми можна було показувати глядачеві колективною жестикуляцією, акробатикою, плигами замість ходіння, ритмічним коливанням, замість живої природної ходи. До побуту з такими засобами сценічного виобразу підходити не можна, і театр Гната Михайличенка теж погнався до всіх інших театрів у Росії і на Україні хоч-не-хоч опинився певною мірою під впливом загальної тенденції до повернення до того, від чого усі ліві театри перших років революції уперто пнулися відійти геть.

Життя владично зажадало, щоб на сцені виображувано живих людей з певними почуття, ми, тоб-то так виображувано, щоб виобраз цей виобразовував ті почуття, а не віддаляв від нього.

Висновок з усєю неминучістю та невблаганністю логіки й законності розвитку життєвих форм поставило театр Гната Михайличенка перед вибором з індивідуальним актором, виконавцем окремої ролі та з облишеним колективним способом творчості.

Цей спосіб дістав своє справжнє призначення й місце в масових сценах побуту виображування і дії людського колективу.

Вертаячись до побуту й, починаючи з творот постановкою п'єси „Насіння“, театр зовсім не мав потреби повертатися до старого павільйону з мальованими маштунками.

Він не зрікався і не мав потреби зрікаватися від своєї конструкції.

Він тільки з абстрактної, без певної

мети, в постановці Марка Терещенка „Вир“ набула утилітарного характеру. В грі акторів, у їхніх жестах, інтонаціях, міміці не тільки в „Насінні“, а й у „Вирі“ ще залишаються ознаки періоду колективної творчості.

Що до вимовности, вони ще не опанували потрібні побутові інтонації.

Але в зовнішньому оформленні вистав ми маємо великий поступ.

У цьому за велику заслугу ставиться маляреві Елева те, що він у п'єсі „Вир“ збудував конструкцію на взірць кіно-монтажа.

Цим монтажом маляр намагався наблизити дію до сучасности, давши, таким робом, змалювання виру громадянської війни.

У „Сорочинському ярмаркові“ (текст п'єси усучаснено) змалювано революційний гротеск.

Тут старий побут виображено в вигляді викритому, оголеному нашим розумінням, нашим світоглядом.

А що до форми цей побут змалювано на зразок старовинного українського „лубка“.

Остання постановка театру п'єси С. Грея „Старовина й розкоші“ або „Камергер“ Це — комедія гротеск, де змалювано зустріч старого світу з новим.

У цій постановці театр іде тим самим шляхом, наближаючись до нового побуту.

Цим літом театр імени Гната Михайличенка гастролюватиме в Донбасі, влаштуючи вистави по містах, на заводах та копальнях.

твердження з усіма законами розвитку життєвих форм поставило театр Гната Михайличенка з індивідуальним актором, виконавцем окремої ролі та з обличчям колективного способу творчості.

Цей спосіб дістав своє справжнє призначення й місце в масових сценах вибору переживань і дії людського колективу.

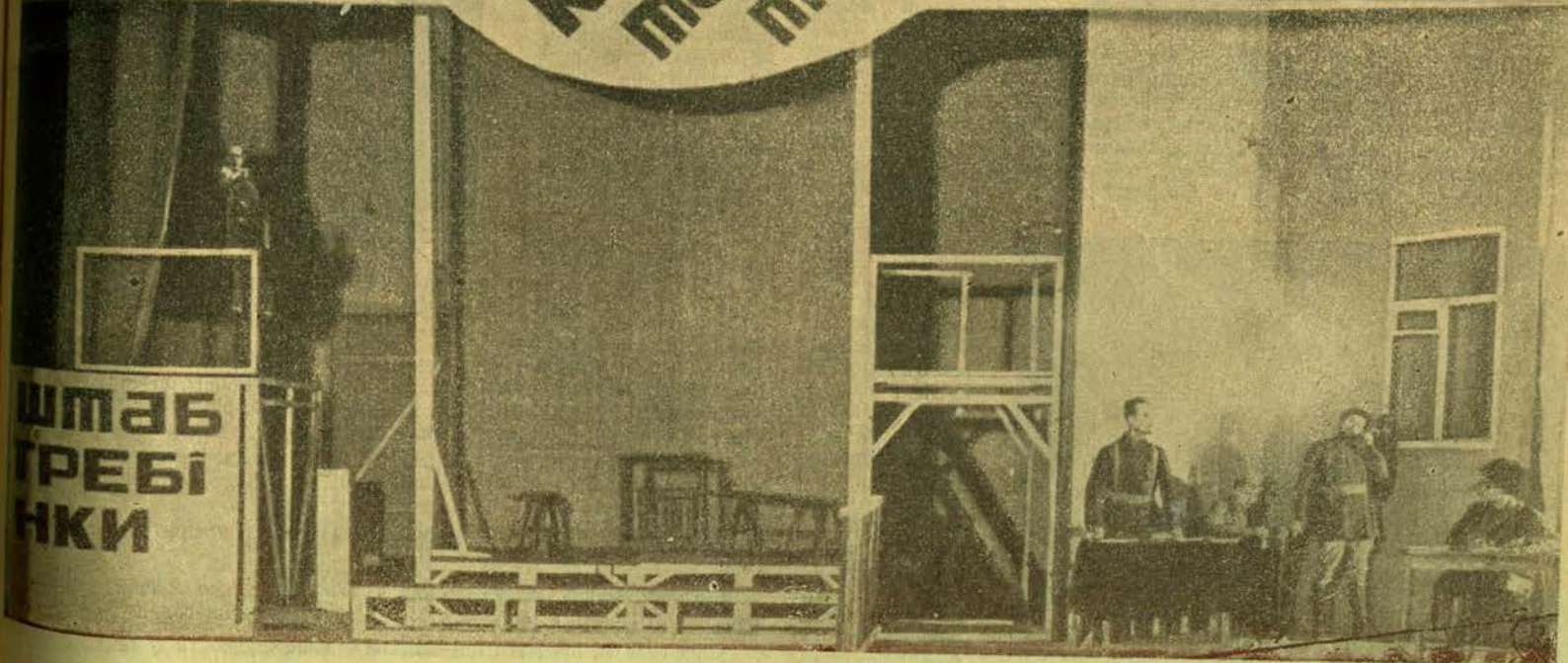
Вертуючись до побуту й, починаючи поворот постановкою п'єси „Масін“, театр зовсім не мав потреби повертатися до старого павільйону з мальованими лаштунками.

Він не зрікався і не мав потреби зрізати конструкції.

Навпаки, конструкція зберіглася надана тільки з абстрактної, без певної

ГАРАЖА КІМНА МАКА ПХЕ ГЕНШТАБ

Зверху. — „Універсальний Некрополь“, Карт. 4. Зустріч з Бамбучі. Внизу. — „Вир.“ Дія перша. Владіміров і Гребінка розмовляють по телефону.

Урочисте відкрите засідання з приводу 41-ої роковини Полт. Досвідної с.-госп. станції.

Директор
станції.

Генрі Морган.

Гіпноз в світі тваринному.

Тепер усім відомо, що людину можна привести в особливий стан, так званий, гіпноз. Відомо також, що коли загіпнотизованій людині надати якусь, навіть мало зручну для неї позу, то вона може лишатися в цій позі цілком непорушно на дуже й дуже довгий час, тоб-то, бути в стані каталепсії. Стан гіпнозу дає можливість загіпнотизованій людині не відчувати болю; ця остання властивість, або так звана анестезія—надзвичайно важлива для практичного гіпнотизування, бо дозволяє безболісно робити операції і навіть проводити злоги.

За давніх часів на всі ці явища дивилися, як на чудеса, за причину яких вважали якусь таємничу „особисту силу“, яку має начеб-то гіпнотизер, або-ж, навпаки, зовсім не визнавали гіпнотизму і вважали це за шахрайство.

Такий погляд на явища гіпнозу у окремих людей, що далеко стоять від науки, зберігся й до цього часу. Але наука вже інакше дивиться на них вона знає, що причиною гіпнозу є певний стан мозкових клітинок

правда, це буває не завжди, але все-ж дуже часто) він навіть не відсмигне свої лапки, бо в його немає больового почуття. Це зветься, як ми вже казали, анестезією. Каталепсія и анестезія це дві найхарактерніші ознаки гіпнозу тварин, як і людини.

Коли є терпіння, цей дослід можна проробити завжди з успіхом.

Окрім терпіння, важливою умовою для успішного виконання цього і більшості подальших дослідів, є цілковитий брак гострих роздратувань тварини, що її гіпнотизують,—голосної розмови, грюкання, дверима і т. д.

Тепер перейдемо до комах.

Слід зауважити, що

Тепер усім відомо, що людину можна привести в особливий стан, так званий, гіпноз. Відомо також, що коли загіпнотизованій людині надати якусь, навіть мало зручну для неї позу, то вона може лишатися в цій позі цілком непорушно на дуже й дуже довгий час, тоб-то, бути в стані каталепсії. Стан гіпнозу дає можливість загіпнотизованій людині не відчувати болю; ця остання властивість, або так звана анестезія—надзвичайно важлива для практичного гіпнотизування, бо дозволяє безболісно робити операції і навіть проводити злоги.

За давніх часів на всі ці явища дивилися, як на чудеса, за причину яких вважали якусь таємничу „особисту силу“, яку має начеб-то гіпнотизер, або-ж, навпаки, зовсім не визнавали гіпнотизму і вважали це за шахрайство.

Такий погляд на явища гіпнозу у окремих людей, що далеко стоять від науки, зберігся й до цього часу. Але наука вже инакше дивиться на них, вона знає, що причиною гіпнозу є певний стан мозкових клітинок, так зване „гальмування“ їх. І зрозуміло, що це саме „гальмування“, як чисто фізіологічний процес, ну, скажемо, травлення, або дихання, не може мати в собі нічого надприродного чи чудесного.

Так само і погляд на особливу „силу“, яку ніби-то має гіпнотизер,—також наука давно забула.

Було-б великою помилкою думати, що гіпнотизувати може тільки людина. Ми знаємо, що всі властивості людини, які-б вони не були складні, розвинулися з примітивніших властивостей тварин, що є пращури людини. Ось чому явище гіпнозу дуже й дуже часто зустрічається в тваринному світі; але оскільки психіка тварин розвинена значно менше од психіки людини, остільки явища гіпнозу у тварин значно простіші й примітивніші.

З безхребетних тварин уперше явища безумовного гіпнозу можна бачити у звичайного річного рака. Коли рака поставити на голову й обіперти клішнями так, щоб його хвіст стирчав угору, придержати його лапки, щоб він не ворушився, і хай так побуде деякий час, то через кілька хвилин, а іноді й десятків секунд, побачимо, що він перейде в стан гіпнозу. Звичайно, ні про який рапорт, тоб-то, звязок рака з тим, хто загіпнотизував його, тут і думати не доводиться. Тут, як і при більшості

Приклад каталепсії ящірки—„Азми Кавказької“—
З нервової клініки проф. Платонова.

інших дослідів, доведеться обмежитися тільки тим, що у рака буде, так звана, каталепсія, тоб-то, цілковита непорушність і воскова гнучкість його членів; ми зможемо обережно надати всяку позу його лапкам і хвостові і він залишиться в ній довгий час. Крім того, коли ми станемо колоти голкою тонку чутливу шкіру його суглобів, то (хоч,

правда, це буває не завжди, але все-ж дуже часто) він навіть не відсмигне лапки, бо в його немає болювого почуття. Це зветься, як ми вже казали, анестезією. Каталепсія и анестезія це дві найхарактерніші ознаки гіпнозу тварин, як і людини.

Коли є терпіння, цей дослід можна проробити завжди з успіхом.

Окрім терпіння, важливою умовою для успішного виконання цього і більшости подальших дослідів, є цілковитий брак виконання цього роздратувань тварини, що її гіпнотизують,—голосної розмови, грюкання, дверима і т. д.

Тепер перейдемо до комах.

Серед комах гіпноз дуже й дуже часто зустрічається. Досить пригадати багатьох різних жуків, що коли доторкнешся до них, то вони підбирають лапки і падають, наче мертві. Припускати, що комахи прикидаються мертвими свідомо, при своїй порівнює мало розвиненій психіці,—не можна, і от різні спостереження показують, що ці явища є ніщо інше, як каталепсія, тоб-то, гіпнотичний стан, в який тварина переходить з переляку.

Візьмем одну комаху з прямокрилих, що зветься караузіусом. Цей житець тропічних лісів прекрасно живе в неволі і цікавий уже самою формою тіла, що нагадує суху гілочку. Цю схожість він використовує для себе як найвигідніше, просиджуючи цілими днями зовсім не ворухнувшись; і зрозуміло, що рідко який птах догадується, що це не сучок, а смашна комашка.

Так от, виявляється, що караузіус не просто непорушно сидить, а упродовж часу перебуває в стані каталепсії, вивести з якої його можна тільки дуже сильними речами.

Можна було-б навести досить багато ще прикладів, але спинимося на цих.

Погляньмо, яку мету ставила собі природа, коли давала комахам цю властивість; адже в природі нічого немає недоцільного.

Слід гадати, що мета ця—надати більше схожості комахам з неживими речами.

Більшість тварин їсть тільки живі речі, а непорушних не чіпає.

Приклад каталепсії ящірки—„Азми Кавказької“—
З нервової клініки проф. Платонова.

Таким чином, гіпноз у найпростішій своїй формі є спосіб самоохорони; у переляку тварина переходить в стан каталепсії, лишається непорушна і тим врятовує собі життя.

Переходячи від безхребетних до хребетних тварин, ми, не зупиняючись на рибах, бо над ними дослідів було небагато і вони ще потребують перевірки, почнемо з жаб.

Досліди з жабами—найлегші і найдоступніші.

Щоб загіпнотизувати жабу, досить її тільки покласти на спинку, і притиснувши лапки її до тіла, продержати її в такому стані деякий час.

Іноді навіть досить буває, поклавши її спинкою на долоню однієї руки і швидко другою рукою, швидко підняти і спустити руку.

Загіпнотизованій тим чи иным способом жабі можна надати всяку позу, наприклад, посадити її с перехрестивши по турецькому ноги, і вона так і лишиться сидіти.

Коли ми тепер уколимо їй лапку, то вона не відсмигне її.

Можна навіть обережно відтягти їй пальця, або покласти на черевце плаваючу, змочену спиртом, ватку, і все-ж вона не ворухнеться.

Жаба дихає носом.

Через те, коли їй накрити носа шматочком вогкого цигаркового паперу, вона почне задихатися.

Коли ми це зробимо з жабою, що не загіпнотизована, то не мине й хвилини, як вона своєю передньою лапкою скине цей папірець; але, коли ми зробимо з загіпнотизованою жабою, то вона задихатиметься, конвульсивно вдихатиме повітря ротом, але лапкою папірця не скине доти, поки не прокинеться.

Ящірки і гадюки майже так само легко піддаються гіпнозові.

Загіпнотизувати нашу звичайну прудку ящірку можна тим-же способом, що й жабу.

Щоб вона заснула добре, треба цю тварину, що вже непорушно лежить, маленьеньки гладити, ледве доторкуючись до неї.

З усіх ящірок найцікавіша для гіпнозу велика, до 30 см. завдовжки, біла-чорна-кавказька.

Ця дуже жвава рухлива ящірка, але тільки доти, поки вона на волі, коли вона сама.

Вже досить взяти її в руки, щоб усі її рухи враз стали в'ялі і сонні; ми обережно, без різких рухів (бо, як загальноє правило, такі рухи—порушують гіпнозу) поставимо її в якусь позу, то цього вже досить щоб вона залишалася в гіпнотичному стані на півгодини і більш.

Зрозуміло, завдання гіпнозу тут те саме, що й у комах, тоб-то, самоохорона.

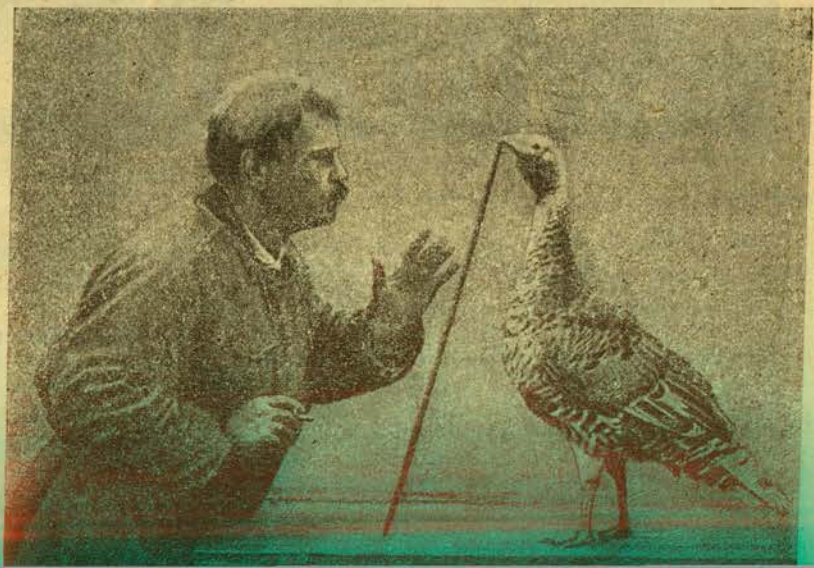
Цікаво зазначити, що гадюки, добре засипаючи самі, разом з тим—добрі гіпнотизери.

Але до цього ми вернемося трохи далі, а поки, перейдемо до птахів.

Досліди гіпнозу птахів відома були вже дуже давно.

Загіпнотизована куриця, перебуваючи у стані анестезії не відчуває ні уколів, ні тютюнового диму.

З усіх ящірок найцікавіша для гіпнозу велика, до 30 см. завдовжки, кавказька.

Вона дуже жвава рухлива ящірка, але тільки доти, поки вона на волі, поки вона сама.

Вже досить взяти її в руки, щоб усі її рухи враз стали в'ялі і сонні; ми обережно, без різких рухів (бо, як загальне правило, такі рухи—гіпнозу) поставимо її в якусь позу, то цього вже досить щоб вона опинилася в гіпнотичному стані на півгодини і більш.

Зрозуміло, завдання гіпнозу тут те саме, що й у комах, тоб-то, самогіпнозу.

Цікаво зазначити, що гадюки, добре засипаючи самі, разом з тим—добрі гіпнотизери.

Але до цього ми вернемося трохи далі, а поки, перейдемо до птахів.

Досліди гіпнозу птахів відомі були вже дуже давно.

Ще 1646-го року один італійський вчений, Анастасій Кірхер, написав книгу під назвою «Велике мистецтво світла й темряви», і в цій книзі в розділі «про уявлення курки» він описує такий дослід.

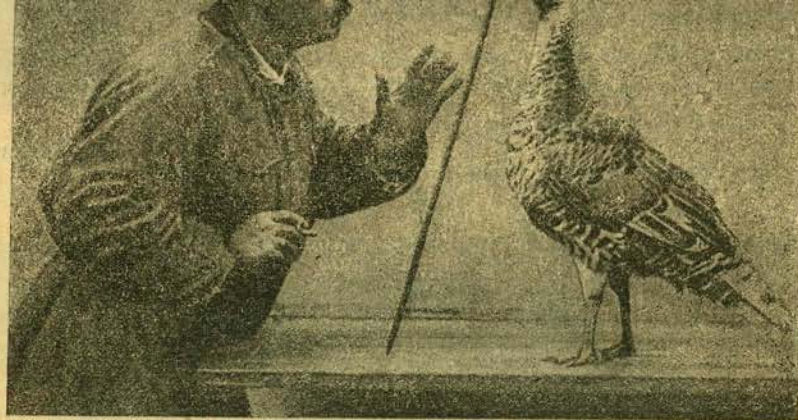
Коли взяти курку, сплутати їй ноги і покласти на стіл, провести від кожного її ока крейдою дві лінії так, щоб разом вони давали пряму, що проходить через очі курки, то вона перейде в стан каталепсії і лишиться в такому стані навіть тоді, коли їй розплутати ноги.

Кірхер гадав, що вся річ в цих лініях, але виявляється, цей-же дослід можна робити і без ліній і без сплутування ніг, а просто, поклавши швидко курку на спину, підержати її так деякий час, поки вона від незвичної і незручної пози та з переляку не перейде в стан гіпнозу.

Не завжди, але часто, разом з каталепсією появляється й анестезія.

З птахів гіпнозові піддаються не тільки самі курі, а також качки, сови, різні хижакі й дрібні співочі птахи.

Всім, хто мав діло з голубами, добре відомо, що коли голуба, сховавши йому голову під крило, покласти на спину, то він лишиться непо рушній.

«Спроба гіпнозу куриці, описана ще в 1646 році.»

Тепер перейдемо до ссавців: не зупиняючись довго, скажемо, що найлегше загипнотизувати трусиків та морських свинок і все тим-же способом швидкого переводу їх в незвичний, незручний стан.

Кажучи про гіпноз тварин, не можна не сказати про ту сторону його, що не-що давно здобула в науці права громадянства: саме, про гіпнотизування поглядом.

Ця справа взагалі дуже цікава, а в тваринному світі особливо, бо серед тварин ми зустрічаємо не тільки об'єктів гіпнозу, а й гіпнотизерів.

Найкращі гіпнотизери—це гадюки і притому найрізноманітніших пород, починаючи від велетенських удавів, і кінчаючи нашими вужами.

Не дарма гадюки з давніх років були темою для різних легенд і містичних страхів.

Багато мисливців бачило, як удав, не зводячи погляду, дивився на якусь тварину доти, поки вона не ставала непорушною, і тоді спокійно обкручував своїми кільцями позбавлену можливості рухатися тварину, і ковтав її.

За прикладом свого великого брата і наш уж гіпнотизує інколи свою здобич.

Часто він, дивлячись прямо на жабу, приводить її в стан все тієї-ж таї каталепсії і потім спокійно проковтує.

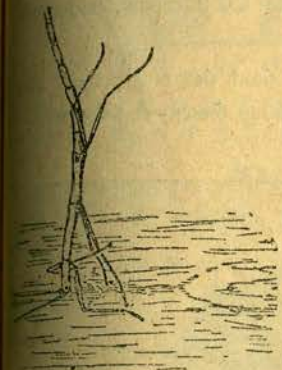
Але оповідання те, що жаба, квакаючи, сама влазить в пащу вужа, слід залічити просто до легенд.

Вплив на тварини людського погляду відомий також давно, але наукових дослідів над цим до останнього часу було мало.

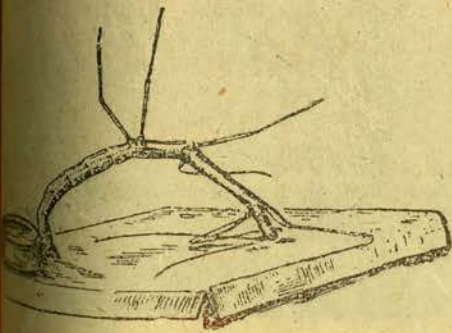
Останніми-ж роками дуже багато дали дослідів відомого муштера звірів і великого зоопсихолога В. Л. Дурова.

Дивлячись у вічі тому чи іншому звіреві, він гіпнотизував останнього і доводив до стану каталепсії.

Питання про вплив погляду тепер науково вивчається.

Різні приклади ко-

мах, в стані транса.

Нове диво техніки.

Старе, завмерле місто, Іена, кипить нині життям. Вулиці його переповнено найбільше студентами, що приїздять з усіх кутків Німеччини подивитись Планетаріум — штучне небо, чудо оптики.

Піднявшись ліфтом на гору будинка, де на даху споруджено велетенську баню, глядач опинюється під небом зі світилами в такому вигляді, як вони стоять перед нашим оком світлої ночі.

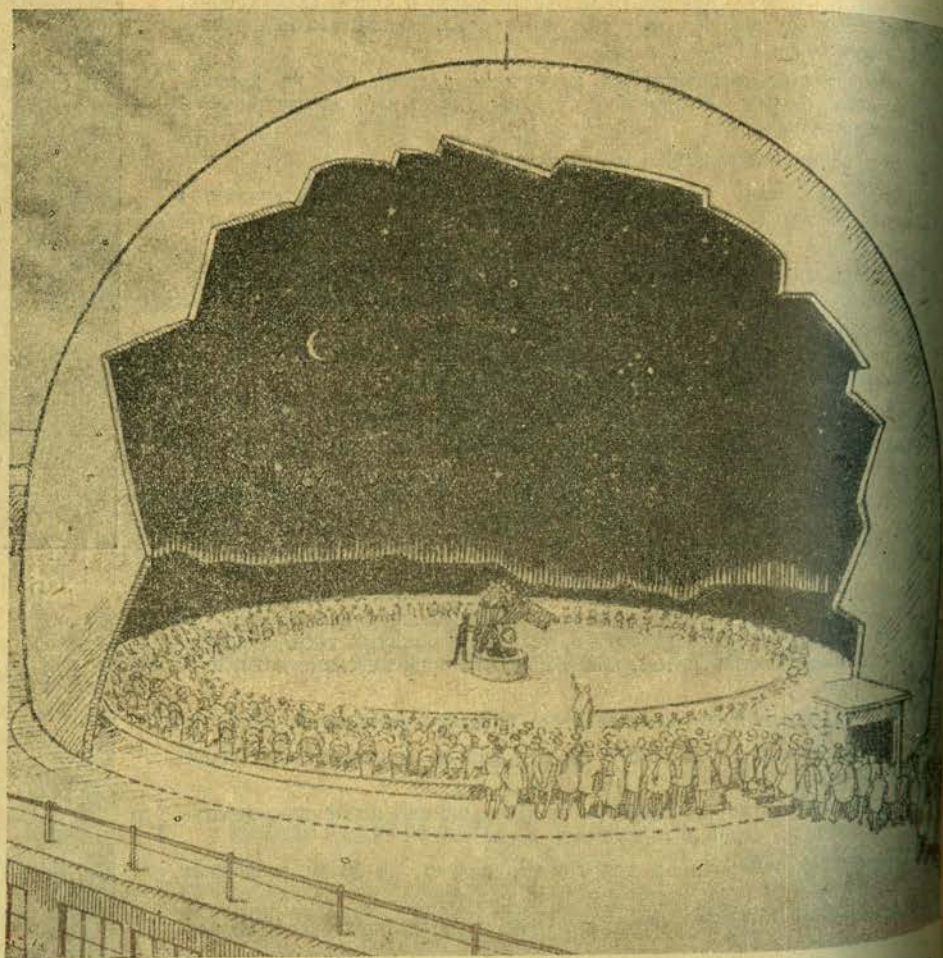
Думка про Планетаріум виникла у директора мюнхенського наукового музею професора Оскара Міллера, ще в 1906 році. Роботу було доручено оптичному інституту Карла Цейса, але війна припинила її. З 1919-го року роботу знову відновили і переводили з великою енергією та нарешті закінчили.

Прилад складається з широкого скляного циліндра, що містить у собі кружала сонця, місяця, Меркурія, Марса, Венери, Юпітера, Сатурна. Планетаріум не показує Нептуна та Урана, бо вони незримі простому окові.

Кожне з кружал має особливий рух, що цілком відповідає рухові тієї планети, чий відсвіт воно дає за допомогою оптичного скла.

Один з оборотів показує все, що робиться на небі протягом добового руху планет, при чім це відбувається в $4\frac{1}{2}$ хвилини, в 2 хвилини і навіть у 40 секунд.

Перед глядачем сонце, місяць сходить і заходить.

Оптичне зображення неба, що служить для сприймання небесних світил... Глядачем показують добовий та періодичний рух планет.

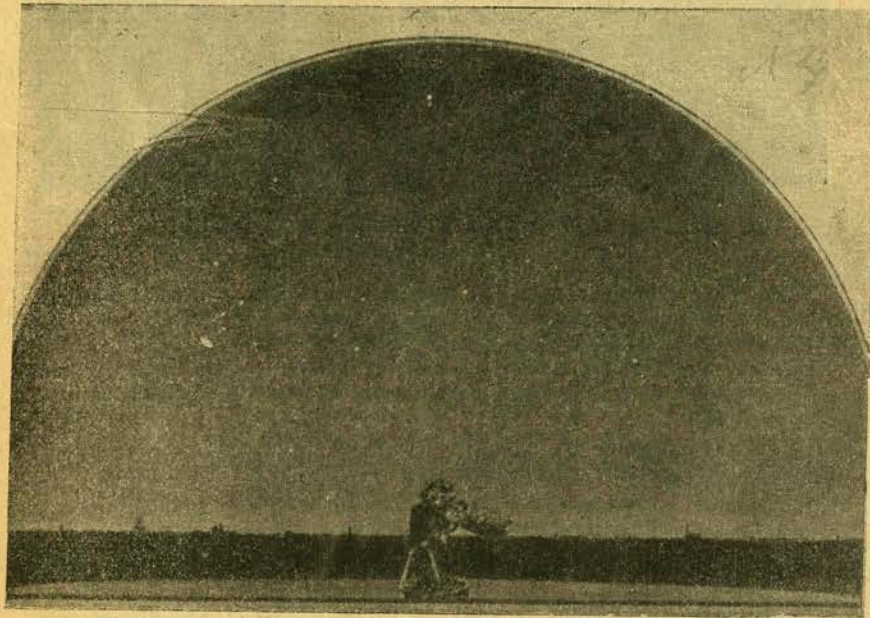
При апараті також особливе приладдя, що на штучному небі показує назви 30 найбільших сузір'їв, в тім числі Лева, Стрільця, Риба та інші.

Таким чином, Планетаріум дає змогу зрозуміти наочно причини зміни добі року, періодичні зміни клімату і є не забавкою для цікавих.

оптичного скла.

Один з оборотів показує все, що робиться на небі протягом добового руху планет, при чім це відбувається в $4\frac{1}{2}$ хвилини, в 2 хвилини і навіть у 40 секунд.

Перед глядачем сонце, місяць сходять і заходять.

Збудова штучного неба. Прилад складається з широкого скляного циліндру, що має у собі кружала різних планет.

Другий оборот дає картину небесної бані з різними рухами планет уже за цілий рік і подає всі зміни за цей час так само в $4\frac{1}{2}$ хвилини і менше.

Але при цьому вже не видно добових рухів сонця та місяця, ніби земля стоїть нерухомо.

На підставі астрономічних обчислень може бути дано картину неба, як воно уявлялося людині сотні років перед цим, або-ж як люди будуть бачити його через сотні років.

Таким чином, сучасна людина може бачити небо часів Гомера, Коперніка, Галілея.

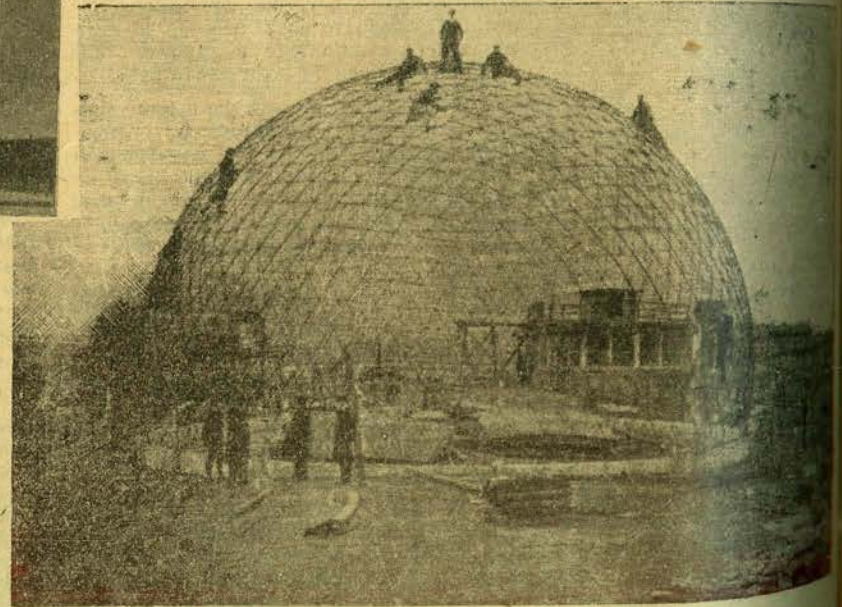
Оптичне зображення неба, що служить для сприймання небесних світил... Глядачеві показують добовий та періодичний рух планет.

При апараті також особливе приладдя, що на штучному небі показує казми 30 найбільших сузір'їв, в тім числі Лева, Стрільця, Риба та інші.

Таким чином, Планетаріум дає змогу зрозуміти наочно причини зміни добі року, періодичні зміни клімату і є не забавкою для цікавих, але має серйозне практичне наукове значіння.

Для проєкції Молочного шляху 11 спеціальних проєкційних ліній вся система лінз освітлюється лампою на 2.000 свічок, вміщеною в центрі приладу.

Найбільшою з труднощів була будова бані без внутрішніх підтримок, що заважали-б проєкції. Це завдання було блискуче розв'язане.

Цементовка сталевих сітки. Нагорі робітники закінчують працю.

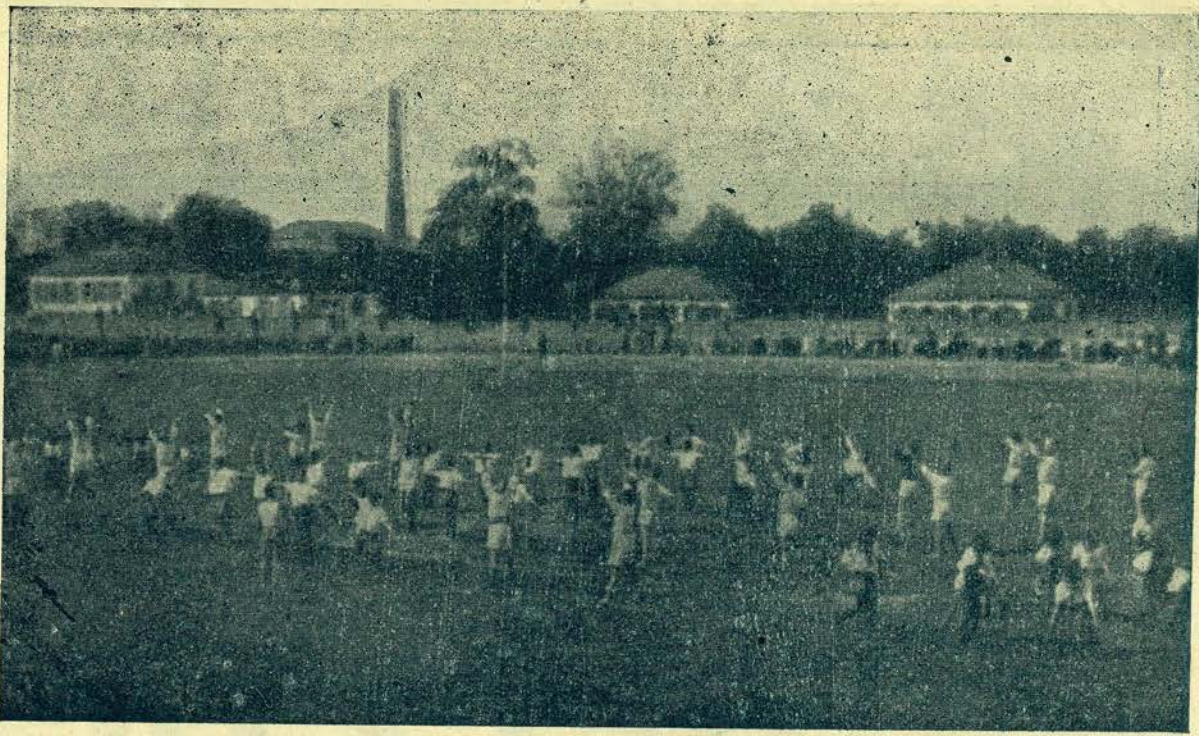
Туреччини. Всі члени уряду, численні депутати Меджилісу, делегації з великих міст та місцеві мешканці з пильною увагою стежили за грою.

Перший хавтайм команда СРСР грала проти турки забили нам гол. Почалася друга гра. Націонал-патріоти дико ревнощі од захоплення: „достанеться цим москалям“. На наших гравців забитий вплинув так, як ніби-то нап'яв їх в рядном. Стрепенулися, одностайно вступили і почали обстрілювати турки ворота, але там боронить їх чудовий воротар. 12 хвилин залишається до кінця всієї гри,

Невже-ж таки СРСР так і піде з поля гри з рахунком 1:0? Меткий селін дає відповідь на це запитання чудово забитим м'ячем. Чотири хвилини згодом, Бутусов забиває ще одного м'яча, й збірна СРСР вигравує матч 2:1 на свою користь.

Після Ангори команда виїхала до Константинополю, де без Харківських гравців на привелику силу догралася нігери з збірною м. Константинополя. Два голи згодом у тієї самої команди, але вже харківцями збірна СРСР виграла 3:0.

Повертаючись „до дому“ СРСР виграла збірної Одеської 1:0 і 8:3. І, нарешті, „дома“ в Москві у зменшеному матчі виграла у збірної Москви 2:1.

Виробничі рухи з молотами.

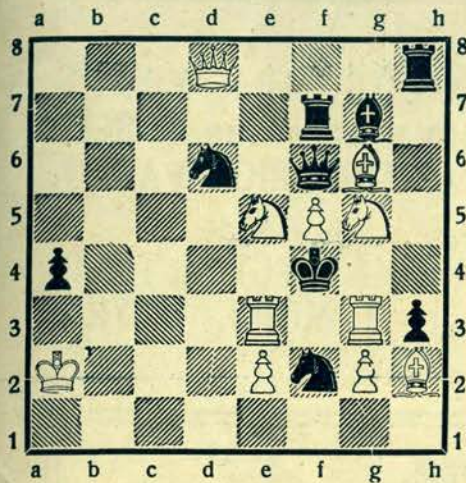
ШАХИ ТА ШАШКИ

За редакцією І. Л. ЯНУШПОЛЬСЬКОГО.

Завдання ч. 12. Ф. Сімховича.

Етюд ч. 9. В. В. Мідков.

Білі — Кр a2 Ф d8 Т e3, g3 С g6, h2 К e5, g5п. e2, f5, g2 (11).
Чорні — Кр f4 Ф f6 Т h8, f7 С g7 К d6, f2 п. a4, h3 (9).

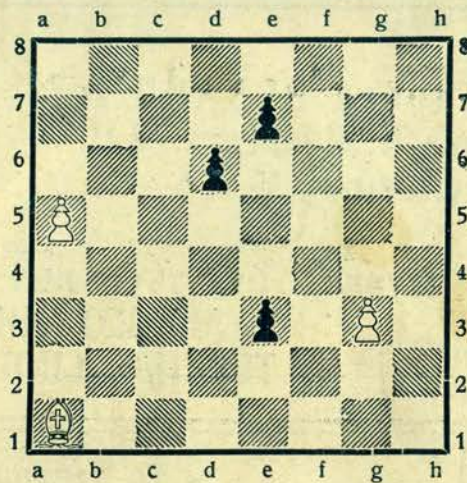
Мат за два ходи.

Партія ч. 11. Оборона Рети. Відіграна у Вісбадені 1925 р.

Білі — Ф. Земаш.

Чорні — М. Ейве.

d2—d4	К g8—f6	15. К d6 : c8	b5 : c4
c2—c4	g7—g6	16. e4—e5	Ф d8 : c8
К b1—c3	С f8—g7	Жертвою фігури білі трохи визволились, але перевага чорних дуже велика.	
e2—e4	d7—d6	17. h2—h3	К g4—h6
f2—f4	0—0	18. g2—g4	К b8—d7
К g1—f3	c7—c5	19. g4 : h5	Ф c8—d8
d4—d5	e7—e6	20. 0—0	Ф d8—h4
С f1—d3	e6 : d5	21. Т f1—f3	g6 : h5
c4 : d5	Ф d8—b6	22. Т f3—c3	Т a8—e8
К f3—d2	К f6—g4	23. С c1—d2	К d7 : e5!
Фігури чорних краще розпо-		24. f4 : e5	Т e8 : e5
нані і вони скоро починають цікаву		25. С d2—e1	Ф h4—e7
атаку.		26. d5—d6	Ф e7—e6
К d2—c4	Ф b8—d8	27. С e2—f1	Т e5—g5+
С d3—e2	h7—h5!	28. Т c3—g3	Ф e6 : e3+
Кодом Сg7 : c3+13. b2 : c3 Кg4—f6		29. Кр g1—g2	С g7—d4
чорні могли грати на вигреш пішака,		30. Т g3 : g5+	Ф e3 : g5+
але вони вважають за краще повести		Білі здалися, бо а 31. Кр f3 послі-	
атаку.		дує 31... Ф e3+32 Кр g2 Ф g1+33.	
К c3—b5	a7—a6	Кр f3 Ф : f1+34. Кр e4 Ф f5+	
К b5 : d6	b7—b5		

Білі — Д a1 ш. a5, g3 (3).
Чорні — ш. d6, e3, e7 (3).

Білі виграють.

Партія ч. 9. міська. Відіграна на Всеукраїнському турнірі у Харкові 1925 р.

Білі — В. К. Лисенко (Київ).

Чорні — Д. Б. Ломазов (Харків).

1. c3—b4	d6—c5	9. a1—b2	e5 : g3
2. b2—c3	e7—d6	10. f2 : f6	b8 : a7
3. b4—a5	f6—g5	11. e1—f2	a7—b6
4. g3—f4	e5 : g3	Примушений хід.	
5. h2 : f4	g7—f6	12. c3—b4!	f8—e7
6. c3—d4	b6—c5	13. e3—d4!	
7. d4 : b6	a7 : f6	Дотепний хід, що дає білим негайний вигреш.	
8. d2—c3	f6—e5?!)	13... c5 : e3	
		Коли 13... c7 : g5, то 14. d4—e5 і виграють.	
		14. f2 : d4	c7 : g5
		15. b4—c5!	Чорні здалися.

1) Цей хід програє шашку і партію.

ХРОНІКА.

Всеукраїнські шахово-шашечні турніри почались 25 травня і закінчились 5 червня. Наслідок у турнірі-чемпіонаті: 1. І. Я. Вільнер з Одеси; 2. Н. Сорокін—Київ; 3. Д. Григоренко (Харків); 4 і 5—І. Янушпольський і А. Альохін (Харків); 6, 7 і 8—Гуецький—Житомир, Ластовець—Полтава, Фрейберг (Харків) і 9. Гаєвський—Кам'янець на Под.

Турнір робітників: 1, 2 і 3—Попович, Шапіро та Тесленко (Хрк.); 4 і 5—Голонозов—Одеса і Сафріс—Київ, далі: Нікітін—Полтава і Ковесников—Корсунь.

Турнір в шашки: 1 і 2—Лисенко та Ковельман—Київ; 3—Міротін (Хрк.); 4 і 5—Додінов (Харків) і Пономаренко (Полтава); 6—Ломазов і 7—Кравченко (Харків).

У Марієнбаді закінчився міжнародний шаховий турнір: 1 і 2—Німцович та Рубінштейн; 3 і 4—Маршал та Торре; 5 і 6—Рети і Тартаковер і инш.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

**ІЛЮСТРОВАННИЙ
ДВОХТИЖНЕВИК**

ВСЕСВІТ

за редакц. В. БЛЯКИТНОГО.

**Адреса РЕДАКЦІЇ:
вул. К. Лібкнехта, № 11,
телефон № 14—73.**

**ОСОБЛИВУ УВАГУ
буде звернено на ВСЕ-
СВІТНЮ ІЛЮСТРАЦІЮ.**

**У журналі будуть великі відділи: ЛІТЕРАТУРИ, МАЛЯРСТВА, ТЕАТ-
РАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА, САТИРИ та ГУМОРУ, НАУКИ,**

Адреса РЕДАКЦІЇ:
вул. К. Лібкнехта, № 11,
телефон № 14—73.

ОСОБЛИВУ УВАГУ
буде звернено на **ВСЕ-**
СВІТНЮ ІЛЮСТРАЦІЮ.

У журналі будуть великі відділи: ЛІТЕРАТУРИ, МАЛЯРСТВА, ТЕАТ-
РАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА, САТИРИ та ГУМОРУ, НАУКИ,
ТЕХНІКИ, СПОРТУ, то що.

ЗАПРОШЕНІ ДО СПІВРОБІТНИЦТВА:

Тео Авербах, Бахтадзе, (Грузія), Д. Бузько, Бажан, Біла-Криниця, К. Богуславський, С. Божко (Нам'янець), Л. Болобан, проф. А. І. Белецький, Остап Вишня, І. Врона, Вериківський, Ванін, С. Вагранська, П. Ванченко, П. Голота, М. Горбань, Городовенко, Б. Глаголін, М. Ган (Нью-Йорк), Цішка Гартни (Білорусь), І. Дніпровський, О. Довженко (Сашко), В. Радиш, О. Дорошневич, М. Доленго, В. Десняк, О. Досвітній, С. Драгоманив, Шалва-Дадіані (Грузія), Г. Епик, Елева, К. Зелінський (Москва), М. Йогансен, В. Іволгин, М. Ірчан (Вініпег), О. Копиленко, Г. Коцюба, І. Кириленко, проф. Б. Братко, П. Козицький, О. Корж, Б. Колос, Кручинін, Куліш (Одеса), Л. Ковалів (Київ), Ів. Кулин (Канада), Л. Курбас (Одеса), В. Корян, Н. Калюжний (Прага), Евг. Касяненко (Берлін), М. Любченко, В. Лазурський, А. Любченко, М. Лебідь (Катеринослав), П. Лісовий, Б. Лопатинський, М. Лейтес, Ю. Масютин, В. Меллер, Юр. Меженко, І. Микитенко, Миколюк, М. Майський, Мандельберг, Я. Мамонтів, Н. Мірза-Авакьянц, К. Німчинов, Валер Проноза, П. Панч, Л. Предславич (Одеса), В. Поліщук, С. Пилипенко, М. Панченко, А. Приходько (Прага), С. Радугин, В. Сосюра, М. Семенко, О. Слісаренко, І. Сенченко, В. Седлер, О. Соколовський (Київ), Ф. Соболев, Ю. Смолич, П. Тичина, Микола Терещенко, Марк Терещенко, проф. І. Турнелътауб, Б. Ткаченко, Ф. Таран, М. Тарновський (Нью-Йорк), ізм. Уразов, А. Уразова, П. Усенко, В. Фомицький (Москва), Футорянський, М. Хвильовий, Х. Холодний, М. Христовий, Б. Червоний, Г. Шнурупій, С. Щупан, Ів. Шевченко (Севастополь), И. Шевченко, В. Ярошенко, М. Якович, М. Яворський, М. Яловий, Ю. Якубський, Сандро Еулі (Грузія), фотограф А. П. Плахтій.

ПЕРЕДПЛАТА:

на місяць 60 к.
поодиноке число. 30 к.

Гроші і передплату слати по адресі:

Видавництво газ. „ВІСТИ ВУЦВК“
Харків, вул. К. Лібкнехта, 11.